Alapittatott 1869. évben.

WEISS GYULA

NŐI DIVATÁRUHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utcza 18. sz.

értesiti a n. é. Hölgyközönséget, hogy őszi és téli DIVATKÖZLÖNYE, mely a legujabb NŐI FELÖLTŐ és KOSZTÜM ujdonságokat tartalmazza. megjelent és kivánatra ingyen és bérmentve megküldi.

Páratlan és csodás hatásu arcszépitő és finomító a Földes-féle

Margit-crême

főuri körökben használt készitmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-pouder 1 K 20 f, három szinben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készitményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitünő hatásáért felelősséget vállal

::::: a készitő :::::

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

OLCSÓ CIPŐK

Kaphatók

Elegáns férfi viksz czipő korona 8.—
Elegáns férfi box czipő korona 10.—
Női erős vix kor. 6.50
Erdélyi darócz csizmák korona 12.—

FOHN ÁBRAHÁMNÁL

Budapest, VII., Király-utcza 9. sz.

Anyák, óvjátok gyermekeitket a hátgérinczelgörbüléstől!!

Nincs többé elgörbült test!

Ha az én utól nem ért, a legiamertebb orvosok által ajánlott Orthopäd-támasztó fűzőmet használja. Mesésen könnyü és hygienikus! Vattázás nélkül elfödi az egész elgörbülést. Férfiak növésre hajlandó tákolás gyermekeknek nélkülözhetetlen mentő- és óvóeszköze! 30 éve fennálló testegyenesitő müintézetemben a legtökéletesebb technikai kivitelben és mérsékelt árak mellett készülnek, továbbá:

egyenestartók, járókészülékek, műlábak és műkezek, cs. és kir. szab. KELETI-féle sérvkötők, haskötők.

Uj! Gummi-görcsérharisnyák

varrat nélkül, valamint a betegápoláshoz szükséges eszközök. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

KELETI J. orvos-sebészi müszerek és gummiárúk-gyára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 17. szám.

«REKORD» kézitáska

Legujabb minta. Erős zerge-, angol saffián- vagy kecske-bőrből minden szinben 18 cm. magas, 21 cm. széles, selyem-béléssel, belül tolletttel 11 koronáért kapható a készitőnél

CSÁNGÓ bőrdiszmüves, Bpest, Muzeum-körút 3.

Pénz-, szivar- és bankó-tárczák nagy választékban. Vidékre a pénz előleges beküldése mellett portómentes.

Valódi harczi kanárimadarak,

kitünően és szorgalmasan éneklő hímek darabja 8, 10, 12, 15, 18, 20 és 23 korona. Tenyésztenyek darabja 3 és 4 korona. Élő megérkezésért szavatolok! A legmesszebbmenő garanczián! Minden 15 koronán felüli megrendeléshez egy tenyésztenyet ingyen mellékeltetik annak, ki ezen lápra hivatkozik. Kimerítő tenyésztési és kezelési utasitás, valamint árjegyzék kanárikról, papagályokról és egyéb tengerentuli madarakról 20 fillér levélbélyeg ellenében küldetik. A madarak, miután a csomagolás a legczélszerübben eszközöltetik, a legnagyobb hidegben is szállithatók.

NEUMAYR PÁL Zalaegerszegen.

HOMOK — ARANY

A legjobb és legolcsóbb épitőanyag a homokból czementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, járda és padlólap stb. dr. Gaspary rendsz. szerint előállitva. Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban. A 228. számu ismertetési brosüra ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven. Leipziger Cementindustrie. Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

Divatos kézimunkák

és hozzávaló kellékek, függöny kongré, 110 széles mtr. 1 kor., remek sodrottszálu kongré futó v. millieux kezdve, anyaggal 4 K.

NÁDAS

Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 11. — Harisnya és kesztyü különlegesség. —

6 pár prima flor fekete térd nőiharisnya 5 korona. Árjegyzék bérmentve.

ARCZ-MASSAGE FÖLÖSLEGES!

ORIZOL

ORIZOL ORIZOL

:: vagy Rizsvaj törv. védve. ::

Az éretlen rizs TEJNEMŰ nedvéből készitett csodás és :: gyorshatásu arcz-szépitő. ::

Teljesen kisimitja a ránczokat! Egy adag ára 3 K 50 f. Egy drb szappan ára 1 K 50 f.

Főraktár Magyarország részére:

Bpest: Török gyógytár Király-u.

Kolozsvárt: Dr. Biró gyógytára.

A kebel fejlődése.

A müvészet, melylyel szép kebelet lehet előállitani, Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt, a kik a Pilules-Orientales-t (keleti pilulákat) használják — jól ismert. Csak a belső kezelés fejt ki előnyös befolyást a kebel fejlődésére és erősitésére és ebben a tekintetben a Pilules-Orientales oly hirnévre tettek szert, a mely kizárja, hogy ezeket más präparátumokkal, mint: puder, liszt stb. hasonló megkisérlett szerrel összehasonlitani lehetne. Kivülről alkalmazott szerek, mint: balzsam, pomádé, frottirozás és mindennemü készülékek hatástalanoknak bizonyultak; a szükséges ingert elő nem idézték mert a kebel fejlődése egyes-egyedül a tápsejtek különös belső funktiójától függ. A Pilules-Orientales használata által, — ezeknek sajátszerü növényanyaguk következtében, a melyet tartalmaznak, — ezen funktió csak annál erősebb lesz, erősebb vér kering a kebel környékén, a mely a kebel fejlődését és keménységét előidézi. A fiatal leánynak tehát módjában van keble természetes fejlődését előmozditani, az asszonyoknak pedig, hogy keblük teltségét megszerezzék, vagy visszaszerezhessék. A Pilules-Orientales különös hatással vannak a kebel szép formájának előidézésére és teljesen eltüntetik a váll- vagy nyak csontelőugrásokat, melyek graciózus teltséggel betakartatnak. 30 évi tapasztalásra támaszkodva kijelenthetjük, hogy ezen pilulák teljesen ártalmatlanok és hogy azokat az egészség legczakélyebb veszélyeztetése nélkül lehet alkalmazni. Könnyü, diszkrét kezelés. Egy üvegecske használati utasitással 6 kor. 45 fill. franco; utánvétel 6 kor. 75 fill. J. RATIE, gyógyszerész, 5 Passage Verdeau, Paris. Utánzatoktól megkiméndő, kérjünk határozottan francia bélyegzővel «Union des fabricants» ellátott dobozt. Budapesti raktár: Török József gyógyszerész Király-utcza. Prágai raktár: Fr. Witek & Co., Wassergasse 10.

A 16-os Browning sérétes automata ismétlő fegyver megjelent és belőtt példányok gyári áron legjobban nálam szerezhetők be.

Vadászfegyverek

legjobb gyártmányok u. m.:

Nowotny I. Prága, Holland & Holland, Purdey Scot stb.

Sport és utazási cikkek

rendkivül nagy választékban, a megszokott szolid árak mellett, :: legjobban beszerezhetők ::

HUZELLA M. czégnél Budapest, IV., Váczi-utcza 28. Legujabb árjegyzék ingyen és bérmentve.

Franklin-Társulat nyomdája. Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. szám.

44. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, OKTÓBER 31.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkrónikás»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

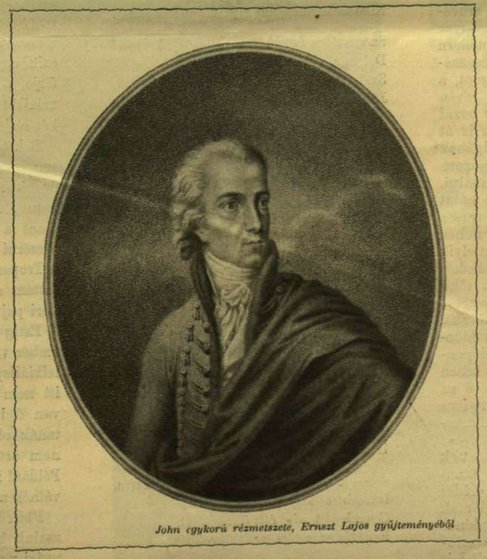
Külföldi előfizetésekhez a postailag megh. határozott viteldij is csatolandó.

KAZINCZY FERENCZ.

A KASSAI KAZINCZY-KÖR a valóságos dátumnál három nappal korábban (Kazinczy 1759 október 17-ikén született) ülte meg születésének százötvenedik évfordulóját. Kazinczy ifjúsága Mária Terézia korába esik. Az első irodalmi impulzust a magyar testőrségtől kapta. Lelki szemeit is Bécs nyitotta meg múzeumaival, színházaival, irodalmi életével. Báróczi Marmontel fordítása szabta meg életének irányát. Sárospataki diák volt, a midőn kezébe került ez a könyv, hogy forradalmat támaszszon lelkében, hogy döntsön sorsa fölött.

Kazinczy ifjúságában a magyar irodalom fordítás és utánzás, leginkább a franczia irodalom utánzása. A gárdistákat a franczia irodalom s leginkább a XVIII. századbeli tüzelte a magyar szellem reformálására. Kazinczy az általuk tört csapáson indult meg; mintája Báróczi volt, a ki Marmontel erkölcsi meséit fordítgatta. Ez a litteratura, ha mai szemmel nézzük, merő dilettantizmus. A gárdisták között az egy Bessenyein kivül nem volt valódi talentum; de mindenikük fogékony lélek, meleg szív. A közviszonyok pedig olyanok voltak, hogy akkor a *voluisse* is fontos dolog és nagy érdem. Hiányzott nálunk az irodalmi, a szellemi élet minden szükséges föltétele. Csak Révay életére kell gondolnunk, hogy megtudjuk, mi volt a magyar iró, a magyar tudós élete a XVIII. század végén s a XIX. század elején. A Révay sanyarú életénél, heroikus erőfeszitéseinél nincs érzelmesebb, szivet facsaróbb román még abban az érzékeny korban sem, a midőn olyan olcsó volt a könny. És Révay élete kisebb-nagyobb eltéréssel közös sorsa volt minden magyar irónak. Csokonait a nyomorúság döntötte kora sirjába. Virág Benedek, miután szerzetét eltörülték, olyan szükös viszonyok között irta a *Magyar Századok*-at, a mit már szegénységnek is csak némi túlzással mondhatni. Az irodalom nem adott kenyeret, csak némi közbecsülést. Abban a korban aránylag könnyű volt kiváló irónak lenni; de a kiválósággal nem járt egyéb elismerés annál, hogy nevét a mások nevénél sürűbben emlegették.

Kazinczy élete a legjobb példa erre. Ő volt az első magyar iró, a kinek nemcsak országos volt a neve, de a kit ismertek a külföldön is, a külföldi tudósokkal váltott levelei révén. És ez a nagy irodalmi potentát, a ki megfölebbezhetetlen biró irodalmi ügyekben,

John egykorú vézmetszete, Ernszt Lajos gyüjteményéből

KAZINCZY FERENCZ.

egész hosszú életén át falusi nemes; vesződik kis birtokával, mint korában akármelyik falusi gazda, hogy legyen kenyere és hogy áldozhasson az irodalomnak. Mert az irodalom Kazinczy korában nem csupán szellemi áldozattal járt, hanem még inkább anyagival. A kinek nem volt módjában, hogy kinyomassa könyvét, vagy nem volt olyan szerencsés, hogy meczenást fogjon, az kénytelen volt véka alá rejteni a világosságot. Csinos kis lajstromot állithatnánk össze azokból a munkákból, a melyek a mondott ok miatt post festa jelentek meg, már csak mint irodalomtörténeti kuriózumok. A kiadók nem kaptak a magyar könyvön; nem vállalkoztak hirlap, vagy folyóirás kiadására. Irodalmi és tudományos szemlék kiadására rendszerint az irók szövetkeztek és rendszerint belebuktak vállalkozásukba. A *Magyar Muzeum*-mal, az *Orpheus*-szal Kazinczynak nagy tervei voltak, vérmes reményeket kötött hozzájuk, de azok csak nagy csalódással fizettek. A hirlap hiányát Kazinczy levelezéssel pótolta. Még igen fiatal, már fogsága előtt, levelezés útján ismerős az egész korabeli irodalommal. Tanácsot kér és tanácsot ad, lelkesül és lelkesit. Irodalmi vezérségre is levelezése által küzdötte föl magát. Szüksége volt, hogy állandó, szoros kapcsolatban álljon az irókkal s mert falun lakott, mert az irodalomnak nem volt központja, ezt a kapcsolatot csak sürű, állandó levelezés által teremthette meg. Fogsága előtt, a mig Buda, Spielberg, Kufstein és Munkács börtönei kétezerháromszáznyolczvanhét napot, azaz körülbelül hetedfél esztendőt, nem szakitottak ki életéből, Kazinczy csak tanitvány, a gárdisták, a klasszikusok, Orczy Lőrincz s Ráday tanitványa. Fogsága után már mesternek érzi magát. A mig ő Budán, Spielbergben, Kufsteinban és Munkácson senyvedett, mert tudott a Martinovics inkább szabadkőmüves, mint forradalmi kátéjáról és nem denunciálta, kihalt a régi irodalom. Kor tekintetében is megillette már a vezérség, nemcsak érdemei és szenvedései czimén. Természetes, hogy vezértisztében megbővült levelezése is. Nem volt az országban olyan nevesebb tollforgató ember, a kinek ne irt és a kitől levelet ne sürgetett volna. A zemplénmegyei Széphalmot, a hol házassága után megtelepedett, levelezésével avatta irodalmunk, sőt egész közéletünk központjává.

Véralkata és talentuma egyaránt tették alkalmassá Kazinczyt a vezérkedésre. Iró kvalitásai középszerűek, de fogékonysága határtalan, érzése csiszolt és sokoldalú, munka-

birása fáradhatatlan. Korában, pedig akkor sok a polihisztor, ő a legműveltebb elme, a legmegbizhatóbb izlés, a legmesszibb látó szem. Nem pártember, pedig ő teremtette az első szervezett pártot, a mely irodalmunkat közvetetlenül, közvetve pedig politikánkat is reformálta. Ő volt, a ki a gárdisták nyomán szellemünket megnyitotta az európai behatásoknak. Pályáját fordításokkal kezdette. A gárdisták csak a franczia irodalomból plántálták át, Kazinczy meglátta az akkor támadó német irodalmat is. *Bácsmegyei*-je egy közepes, ma már élvezhetetlen, a *Werther keservei* fattyuhajtásaihoz tartozó német regény átdolgozása. Geszner pásztorköltéményei nekünk szintén csak unalmas irodalomtörténeti emlék. Ezekkel a fordításokkal indult meg reformátor pályáján. A mi regényes, szűkkörű, formátlan irodalmunkba idegen csatornán tartalmat és formát akart becsempészni. A legnagyobb szellemeket szólaltatta meg nyelvünkön, irodalmi formában: Shakespearet és Molièret, Goethét és Schillert. A kritika előtte ismeretlen volt irodalmunkban. Ő hirdette először tudatosan, hogy az irodalom nem merő kedvtöltés, hogy az irodalomnak gondozásra van szüksége, különben mint az elhagyott kert elvadul és csak dudvát terem. A mi szemünkben talán ő sem elég szigorú kertész, a mi izlésünk szerint még ő is sok vadhajtást hagyott meg, de ne feledjük, hogy irodalmunk berke akkor milyen gyér s hogy a hol nincsenek terebélyes fák, kimélnünk kell a bokrot is.

Az irodalmi reform azonban csak eszköz volt Kazinczynak a nemzet reformálására. «A naczionálizmus, az nekem idolumom, nem holmi apró tekintetek», irta egy helyen Kazinczy. A magyarság fölemelése és biztosítása volt tartalma reformjának és czélja mártiromkodásának. A sors magyarnak szülte, magyar akart maradni. Ez a nagy izgató, ez a radikális reformátor a politikában konzervativ. A sallangos magyarság kozmopolitának nézte és hirdette Kazinczyt, mert azt tanította, hogy a műveltség közkincs, hogy az ideákat nem lehet és nem szabad határsorompóval kizárni. Az irodalomban és a művészetben a korlátlan szabadság hive. A magyar szellemet megnyitotta az antik s a modern szellem behatásainak s bármi bővülést és szépülést nyereségnek vallott. Azt a reformot, a melynek szentelte egész életét, levelei révén hajtotta végre, nem lévén sajtó, hogy azzal izgasson. Ha csak fölületesen lapozzuk is át óriás levelezését, megdöbbent munkásságának roppant volta. Pedig kinos gonddal dolgozott, mert mindent tökéletesen akart megcsinálni. Nehezen verselt és még sem forditott hátat a múzsának. A Ráday Pálhoz czimzett verses episztolát kilencz napon át irta, oly nehéz munkával, mintha fát vágott volna, némelyik napon csak három sort irván. Dicsekedett azzal, hogy neki egy szonett megirása több fáradságába kerül, mint Dugonitsnak egy egész kötet munka. Ha az irodalomról volt szó, nem sajnálta sem a fáradságot, sem az áldozatot. Teljes életén át nyomasztó anyagi gondokkal küzdött, szakadatlanul pénzzavarban volt, de azért irodalmi czélra mindig ő az első adakozó, sovány erszénye mindig nyitva állott a nála is szegényebb írók segedelmezésére.

Ezek a kvalitások és nem a zseni tették Kazinczyt irodalmunk vezérévé. Olyan fanatizmussal szerette fajunkat, a minővel elődei közül csak Zrinyi Miklós, utódai közül csak Széchenyi István. A fanatikus hit jövendőnkben s a ragyogó illuzió feledtetett vele mindent s mihelyt az irodalomra gondol, elfelejt minden nyomorúságot. Ilyenkor feledi szegénységét, gyermekei bizonytalan sorsát, atyafiai szivtelenségét, a gazdagok közönyét, és elfelejti a hálátlanságot s a gúnyt, a miből neki is bőven kijutott. Az irodalom, s az irodalom által a magyarság jövőjének biztosítása, *idóluma*, a mint szokta mondani. Ezért Kazinczynak nem volt igen nagy ár, e nélkül nem volt előtte semminek értéke. Ha munkái el is avulnak, a mint már részben elavultak, érdemei nem fogyatkoznak meg és nem tünnek el soha. Életéből azt tanuljuk, hogy nyelvünkért nem kevesebbet áldoztak apáink, mint alkotmányunkért. Nyelvünk jogainak kivivása ép úgy vérbe, könnybe és verejtékbe került, mint alkotmányunk megvédése. Ezért kell más nemzetnél forróbban ragaszkodnunk irodalmunkhoz és ezért kell hálás kegyelettel ápolnunk Kazinczy áldott emlékezetét.

Junius.

HALOTTAK NAPJA.

Én a holtak halálát nem hiszem,
A síri dombnál fönnebb száll hitem.
Feléd, rejtelmes Örökkévalóság!
Csodák csodája, titkok titka vagy,
De ha hiszünk Istenben: nyitva vagy,
S tárva előttünk mélység és magasság!

Lelkünk mint esténként a napsugár
A napba: Istenéhez visszaszáll.
Csak földi részünk ágya a koporsó.
Kiket szerettem: így vagyok velük.
Itt leng körültem áldott szellemük,
És ölelésük, csókjuk, az utolsó!

Anyám sírjától messze estem el,
De ő naponként együtt van velem,
S körül ölelget szent szeretetével.
Gyermekeim csókjában ő van ott,
S ha áld úgy néha egy-egy elhagyott:
Ő mond rá ámen lelke mélyével!

— Én a holtak halálát nem hiszem,
A síri dombnál fönnebb száll hitem.
Feléd: rejtelmes Örökkévalóság!
Csodák csodája, titkok titka vagy,
De ha hiszünk Istenben: nyitva vagy,
S tárva előttünk mélység és magasság!

Szabolcska Mihály.

OLÁH ISKOLA.

Öreg Csarnó csúcsa felnyúlik az égig,
Alatta a völgyben kis falu fehérlik.
Cseréppel befödve szép új iskolája —
Kilencz vármegyébe sincsen annak párja.

Szomszédos falukból, távoli hegyekről
Dől az apró gyerek ide seregestől.
Szalmatetős kunyhók bocskoros kis népe
Jön a tanításra, mint a méh a mézre.

Nyit a hegyoldalban ezernyi virágszál.
Apró seregével ide jár a dászkál.
Vizmosások mélyén, mohos szikla aljba
Tompán, vad haraggal így susog az ajka:

«Ez itt Románország! Ez a ti hazátok!
A gúnyneve Erdély. Meg se tanuljátok —
Ti igazítjátok egykoron a sorsát
Értitek gyerekek! Ez itt Oláhország.

Ez a ti hegyetek. Ez a ti völgyetek.
Gyűlöljétek, a ki elveszi tőletek.
Így fohászkodjatok: szent szabadság, jöjj el —
Óvatosan. Többet észszel, mint erővel.»

Sötét gyerekszemek kinyílanak tágra,
Kivillan belőlük a gyűlölet lángja.
Apró, barna öklök ökölbe szorulnak,
Hivő gyerekszivek vad lángba borulnak.

— — A mikor az idő fordul így, tavaszra,
Iskolabizottság vonul a havasra.
Gyerek és tanító ölti ünneplőjét,
Fogadja szeretett tanfelügyelőjét.

Iskolakapuhoz a mint oda érnek,
Benn a padsorokban fölhangzik az ének,
Zengő magyar nyelven szózat szava csendül —
Bizony, könny is perdül egy-két öreg szembül.

Kihallik harsányan a szent magyar nóta,
A mit bébifláztak csalfán, szajkó módra,
Mosolyog a dászkál — egyik úr legottan
Szivére öleli szépen, meghatottan.

Fönn a nagy hegyekben, vizmosások mellett,
Titkos sóhajtások, tompa dalok kelnek,
Búgó, éles, vad szél rázza meg a fákat — —
Keleti határon sötét felhő támad.

Farkas Imre.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Szemhunyorítás nélkül állta ki ezt a profécziát, csak egy kicsit halaványabb lett.

— Főbenjáró dolgot követhetett el, — jegyzé meg elcsukló hangon, mintha a torkát szoritaná egy láthatatlan kéz, — valami nagy istentelenséget.

— Ellenkezőleg, a szentségekben gyakorolta magát s nem birt velök betelni, — humorizált a korcsmáros.

— Nem értem Kárász uramat.

— Kétszer házasodott meg az imposztor, s minthogy a házasság szentség, tobzódott a szentségekben, a miben nincsen semmi kifogásolni való, a baj csak az, hogy az egyik asszony még élt, mikor a másikat elvette és most előkerült mind a kettő.

A vendég arczán, homlokán izzadtságcsöppek gyöngyöztek.

— Lehetetlen, — hebegte, de a Kárász ráirányuló tekintete előtt csakhamar összeszedte magát. — Ki gondolta volna arról az asszonyról . . . . illetve Zsiga barátomról? Ejnye, ejnye!

— Hát biz annak «nyek» (Kárász uram jelképileg a nyakán mutatta a folyamatba veendő műveletet). Alispán uram apperte kimondta, hogy az első fára akasztatja fel ezt a Bibókot.

— Bolondság, bolondság, — dünnyögte Bibók maga elé. Majd nagyot húzott az előtte álló zöld kancsóból, de nem izlett neki a bor. Hideg borzongás futott végig a hátán.

— Igaz, a mi igaz, — hagyta rá Kárász. — Mert mi a voltaképeni eredmény? A helyett, hogy segítene a szerencsétlen asszonyokon a törvény, csak a bajt szaporítja. Két asszonyra esik egy férj most, az egyiknek tehát nincs férje, a mit akként reparál a törvény, hogy a másikét is elveszejti, lesz summa summárum két férjetlen asszony.

E közben észrevette, hogy a vendég túlságosan elszontyolodott, sietve forditotta másra a beszédet, őt kimélve, de a Bibók jókedve már nem jött meg. fejfájásról panaszkodott és fölment a szobájába. Kárász pedig nem győzte dicsérni a felesége előtt: «Csupa merő szív ez a Tropszky, úgy restellem, egészen elszomoritottam a Bibók Zsigának esetével, mert fiatalkori pajtása Bibóknak.»

Estig fent maradt a szobában s nem az az ember volt, a ki addig helyre ne jött volna a lelkiállapotára nézve. Ejh, mitől féljen? Hiszen itt nem kerülhet a Görgey kezébe. Messzebb van ő itt Görgeytől, mintha tengerek választanák el. Azonban egy kissé több óvatosság nem árt meg. Nem jó volna, ha felismernék. Például itt Kárásznál is mindjárt tarthatatlanná válnék a helyzet.

Fülledt levegő volt odabent, a leeresztett zsaluk bordázatán át is erősen besütött a hév nyári nap, úgy, hogy a meleg miatt nem birt elszundikálni, estefelé pedig az alul növekvő lárma, zaj, tányércsörömpölés, duhaj énekszó riasztotta fel terveinek szövögetéséből. A korcsma elé folyton hordani kellett az asztalokat és székeket a kocsiszinből. Mind-mind nagyobb félkarika képződött vendégekből. Kárász uram, meg a csaposlegények egy ingre vetkőzve, s az is csurom viz, ságuldoztak az asztalok közt, sörös- és borosedényekkel. A két szolgálóleány a rostélyosokat szolgálta fel, melyeknek a finom foghagymaillata felhatolt Bibókhoz. Bibók lelepillantott a zsalu nyilásain a tarka-barka közönségre. Jól táplált szász polgárok a kuglizó tájékát lepték el s nagy hurráh-kal ütögették le a bábúkat. Valaki kilenczet kaszabolt le s egy hordó sört hozatott. Épen most ütötték csapra éktelen ujjongások közt. Nyalka kurucz huszárok óriás edényekből nyakalták a különböző borokat. Maga Andrássy generális is jelen volt (Bibók felismerte) egy csomó főtiszttel, s ugyancsak vörös volt már a sok italtól, mint a skarlát posztó. Élénk, vidám képet nyujtott a korcsma és környéke. Egy-egy hosszú asztalnál, a hol többen verődtek össze, felköszöntők folytak, szakadatlan sorban következő szónokokkal. Erről lehetett megismerni, hogy ezek a szónokló katonák valójában csak táblabirák, a kik katonáknak vannak öltözve. Távolabb már a virággruppok tájékán valóságos gyürü alakult bámész, kandi sétálóközönségből, mely gyönyörködve nézte a mulatozó daliákat. Gyászruhákba öltözött úriasszonyok, kisasszonyok a nevelőnőikkel, kóficz inasok, mesterlegények, fösvény patriciusok, a kik fogukhoz verik a garast s a világért se fogyasztanának valamit a korcsmában, mikor házhoz hozatva olcsóbb és csak levegőt szivni jönnek a «zöld»-be, a mint a város kertjét nevezik.

A SÍREMLÉK A KEREPESI-ÚTI TEMETŐ ÁRKÁDJÁBAN. — Ligeti Miklós szobormüve.

KÖZÖNSÉG A SÍREMLÉK FELAVATÁSÁNÁL.

Kárász uram kincsesbányához jutott. A város kertje elérte aranykorát. Estefelé itt volt úgyszólván az egész város. Valóságos lázas divat lett itt tölteni az estéket, a mint hogy megjövendölte azt Mulzinger Tamás, a város előbbeni kertésze, a kinek szemrehányást tett a tanács, hogy csupa mentát, rozmaringot és mályvát termeszt, csupa közönséges virágfajokat, nem hogy új virágok meghonosításával emelné a kert látogatottságát, a mire meg is szavazott a város negyven forintot, hogy hozasson viráhagymákat Homonnáról, Terebesről, vagy akár a hollandusok országából, ha futja, de Mulzinger Tamás csak a fejét rázta és jóslatszerűen mondá a halálos ágyán deliriumban: «Mind nem ér semmit. Magától jön meg az ilyesmi. Meg kell várni az időt, mikor majd magyar huszárok nyilnak ezen a helyen.»

No hát ez akkor hagymázos érthetetlenségnek látszott, s ime, most meg van magyarázva. De 'iszen értelmes ember volt ez a Mulzinger Tamás!

Lőcse különösen lelkesedett a kurucz tisztekért, mert a szabadságért verekedtek, s ebben a vallásszabadság is benne volt, a miért éltek-haltak a lőcsei szászok, az asszonyok pedig azért lelkesedtek értük, mert a tisztek szépek voltak — és az asszonyok nagyon ki voltak éheztetve a Kramler-Görgey-esetből kifolyólag. Megúnták már nagyon a gyászruhát, csömör fogta el őket a fekete szintől és nem csoda, mikor a piros nadrágokat és a sárga csizmákat meglátták, ha valami különös nyilalást éreztek.

Az, hogy ezek a katonák iszákosak voltak, mint általában akkor az emberek, nem von le semmit. Az akkori folytonos hadakozásokban, a tábori életben, a mikor az embereknek nincs rendes szakácsnéjuk, a szesz tartja bennük a lelket. Általában az egész magyar élet ebben a jegyben folyik le. A hegyek adják a vasat és a bort. Vassal és borral dolgozik az ember. A völgyek és a rétek az állatoké. A korszak összes szereplői nagyitalúak. Thököly Imréről meg van irva, hogy egy gönczi hordó bort ivott meg egy-egy ünnepi alkalommal. Apaffy Mihály uram nevezetes lett arról, hogy a délutáni intézkedései nemtörténteknek tekintendők. Eszterházy nádorispánnak az ágya mellett éjszakára is be volt készitve egy kupa bor. Andrássy generális a nagyhirben álló ivókat

MÁRKUS MIKSA AZ UJSÁGÍRÓK NEVÉBEN EMLÉKBESZÉDET MOND.

HEGEDÜS SÁNDOR SÍREMLÉKÉNEK FŐLAVATÁSA. — Jelly Gyula fölvétele.

NAGY MIKLÓS SÍREMLÉKE.

gyakran összehivta magához és az asztal alá itta valamennyit. Ez volt a *szomjúság kora*, a leghosszabb kor, mert egy pár száz évig tartott. Minden szalmaláng volt, csak a bor iránti szeretet mutatott csodálatos stabilitást. A poéták, lantosok a bort dicsőítik. A betegek mindenféle nyavalya ellen borral gyógyítkoznak. Nagy nyavalyák ellen nagy borral, tokaji aszuval, kis nyavalya ellen a kisebbrangú hegyek nedvével. Minek a verébre ágyúval lőni? A hősök becsípnek a csata előtt és isznak a csata után. (A kinek kulacsa van, iszik csata közben is.) Egyébiránt a borok családfája is erősen fejlődött és virágzott. Nemcsak a hegyvidékek szerint volt sokféle bor, mint most, hanem mindenféle árnyalatokat honorált a finoman megkülömböztető nemzeti kóstolgatás; volt kastélyszinű bor (siller), abrakosbor, hegyvámbor, papbor, németbor (savanyú), misebor (finom), pennabor, bodzásbor, nyárlottbor, csigér, törökbor, nyúlósbor, aszu, zsálás, kalantyúsbor. Persze hogy aztán az ilyen elterjedt borfamiliához megfelelő alkalmak is kellettek (hosszú éjszakák s névnapok, közbe egy kis parázs verekedés). Hasonlóképen megszaporodának az ivási lankadtságot ellensulyozó felköszöntések és szertartások: az egyszerű köszönő pohár (a «szállok az úrnak»), a látópohár (kóstoló), a társpohár, a fráterpohár, sellyepohár, az indulópohár (most szentjános áldása), az unszoló pohár, az ukkopohár, stb.* Nagyszerüen volt ez kigondolva, hogy az ember soha abba ne hagyhassa és mégse únhasson rá.

Bibók maga is korhely lévén, nem csekély irigységgel pillantott végig a mulató daliákon, kik kisebbedő szemekkel, de nagyobbodó ábrándokkal az úgynevezett amabilis confusio stádiumában zsibongtak, ágáltak, csuklottak, hadonásztak és tántorogtak odalent. Hej, ha ő is köztük lehetne! Mert hiába, csak az a gyöngy élet.

Bár Klebét még nem remélte lent találni, mégis elhatározta, hogy lemegy s eleibe kerül a város felé vezető úton, vagy a közkert valamelyik félreeső helyén várja be. Csalmáját mélyen a szemére húzva lépegetett le a garádicsokon, melyeknek alján egy kis pesztonka ült a penészvirággal és verses mesécskét mondott neki. Velük volt a sündisznó is, melyet a fiúcska egy fűzfavesszővel szurkált, miközben a mesét is hallgatta.

* Takáts Sándor czikke. 1905 «B. H.» julius 13.

VIZVÁRI GYULÁNÉ SÍREMLÉKE.

Es war einmal eine Henne und ein Hahn
Fängt mein Märchen an;
Dann war eine Kuh und ein Kalb,
Ist mein Märchen halb;
Es war einmal eine Katz' und eine Maus,
Ist mein Märchen aus.

(Volt egy kakas s annak egy tyúkja
Ezzel kezdődik mesécském útja;
Majd volt egy borjú és egy tehén,
Tartok már mesém közepén;
Volt egy macska és egy egér,
Mesécském ezzel véget ér.)

Formás, rokonszenves gyermekleány volt a pesztonka, nem szabályos arcz, ellenkezőleg, csupa formátlanság, de kellemetes a szemnek, fitos orr, összenőtt szemöldök az ózikeszemek fölött, magas homlok, mindenféle hepehupákkal, és olyan haj, mint a len.

Bibók igen kedvesnek találta, de különösen a lágy lengyeles dialektusa tünt fel. Lengyelül szólította hát meg:

— Miért nem mesélsz inkább magyarul a kis Kárásznak?

— Mert nem tudok magyarul, — felelte a kis pesztonka, jámboran fölpillantva a lejövő drabális emberre, a kit délben a gazdájával látott ebédelni.

— Honnan való vagy *sipsiricza*? (A sipsiricza bakfischt jelent lengyelül.)

— Görgőrül, — felelte, elmosolyodva a sipsiricza szón.

— Görgőrül? — szólt Bibók egy önkénytelen csodálkozó mozdulattal. — Hogy hivják az apádat?

— Bibók Zsigmondnak, — mondá a pesztonka szomorúan.

Mintha egy hatalmas ököl szíven ütötte volna, Bibók tántorogni kezdett s azt se tudta, hogyan jutott le a meredek lépcsőn. El, el innen, mert mindjárt ellágyul, ha még egy pillantást vet rá a gyermek és ő a gyermekre s akkor isten tudja, mi történik. Lélekzete elfúlt. A vér gyorsan száguldott ereiben s keresztcsontjában éles fájdalmat érzett. Hiszen könnyű volt mindent kitalálni. Ezt a lánykát a krakkói asszony hozta magával és az ő gyermeke. Hallotta kevéssel azután, a hogy az asszonyt elhagyta, hogy ikrek születtek, két leány, de sohase látta őket és nem hallott felőlük. Azután még többet is kitalálhatott. Az, hogy cselédnek adta a leányt az asszony, mutatja, milyen nyomorban lehet.

AZ ÚJ ÁRKÁDOS SÍRBOLTOK, AZ ELŐTÉRBEN JÓKAI MÓR KÉSZÜLŐ SÍREMLÉKE.

ÚJ SÍREMLÉKEK A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN. — Jelfy Gyula felvételei.

Hodossy Imre síremléke a kerepesi-úti temetőben.

Damkó József szobormüve.

König Gusztáv volt budai plébános síremléke a farkasréti temetőben.

Gróf Zichy Jenő síremléke a kerepesi-úti temetőben.

Még Bibók se volt olyan vadállat, hogy ez le ne verje. Búsan lehajtott fejjel bandukolt végig a sétány elhagyottabb helyein, a hol kevesen jártak. A napfény a sziklából is kihúzza a fűszálakat, az atyai érzés se sokkal kisebb erő; még Bibók is azt kezdte most tervezni, hogy ha sok pénzt kap az okmányért Lőcsétől, nagy részét erre a kedves gyermekre fordítja. Ezzel aztán apránkint elringatta a lelkiismeretét.

A kavicsos út mentén mindenfelé fapadok kínálkoztak a fáradt sétálónak, faragott kőpadok csak a nagy, árnyékos hársak, vadgesztenyék és platánok alá jutottak, különböző német feliratokkal, melyekben egy kis szellem, egy kis bölcseség vagy ötletszikra csillogott. E padok nem ritkán hiresek voltak. Volt például diákpad a tó tájékán: «Nyisd ki könyvecskédet, Itt tanuld a leczkéket.» Az *aggastyánok*-nak

HALOTTAK NAPJÁN. — Gál István rajza.

WEKERLE A MAGYAR HÁZBÓL A HOFBURGBA HAJTAT.

szánt pihenőhelyen ez volt bevésve: «Ez itten a fáradt aggastyánok padja, Kinek sok pénze van, a városra hagyja.» (Ez alighanem gyöngéd czélzás akart lenni.) Volt azután *szerelmesek padja* is, ezzel a lehütő mondattal: «Az Isten mindent lát, A mama mindent megtud.»

Bibók a város felőli bejáratnál ült le, egy magányos helyen, hol szinte a földig lehajló öreg hárs lombozata eltakarta, de ő szemügyre vehette egy nyiláson a bejövőket, úgy, hogy Klebe urat mindjárt melegiben elcsipheti. Itt is kőpad állt, a *polgárok padja*: «Jobb állni, mint járni, jobb ülni, mint állni» jelmondattal, de mind e sületlenségek egy csöppet se érdekelték őt; különben is ismerte fiatalkorából. Csendesen ült ott, várta, míg a nap lemegy, mert addig nem igen jön Klebe, s azzal mulatta magát, hogy összeállítani próbálta képzeletében a kis pesztonka édes arczocskáját (oh, csak legalább a nevét kérdezte volna meg), de valahányszor már-már előtte állt, az utolsó vonásnál rendesen összehuppant, mint a hogy a buborék elpattan és nincs semmi.

Nem sokáig üldögélhetett egyedül, mert egy fecsegő öreg úr telepedett mellé, a ki mindun-talan beszélgetést próbált kezdeni. Nem állt meg annak a szája sohasem, összehordott hetet-havat s nem igen volt sok értéke, a mit mondott, mert legott megcsúfolta a következő állításával.

— Gyönyörű nyarunk van, uram, ámbátor lehetne szebb is, mert ez a sok eső nem tetszik nekem. Örökké csak ázni. Azok a szegény katonák ott a táborokban. Hja, hja. Végre is nem ürge az ember. Hát nem igaz? De a mi azt illeti, a föld még most sincs megázva. Tegnap egy karót próbáltam leverni otthon az udvaromban... csinos házam van a Cserepes-utczában, hát képzelje kérem, alig egy arasznyin túl olyan a föld, mint a kovácsolt vas. Tulajdonképen szárazság van.

E pillanatban nagy nyüzsgés támadt. A kacskaringósan kigyózó utakról sietve tódultak a járkálók arra a pontra, a hol Bibók ült. Kisvártatva kisült az oka. Kröszter Mathild jött a kisasszonyaival, a mi mindég szenzációszámba ment. A gyönyörű úri hajadonok, az ördög kertjének bűbájos virágai szemkápráztató lát-

GRÓF ZICHY ALADÁR ÉS JEKELFALUSSY LAJOS MINISZTEREK A HOFBURGBA HAJTATNAK

KIVÁNCSI NÉP A MAGYAR HÁZ ELŐTT, A MAGYAR MINISZTEREK INDULÁSAKOR.

A MAGYAR KORONATANÁCS A BÉCSI HOFBURGBAN, OKTÓBER 20-ÁN.

ványt nyújtottak. Még az öreg szivek is megdobogtak ilyenkor.

— Az úr ugy-e nem ide való?

— Nem.

— Látom, mert nincs fekete ruhában. No, meg vagyunk mi azzal verve. Ilyen mumaj magisztrátus alatt. Hanem most olyat *fog* látni az úr, hogy a mennyországban képzeli magát.

(Folytatása következik.)

ROSKOVICS IGNÁCZ ÚJ FESTMÉNYEI.

A budapesti görög-katholikus egyházközség vasárnap szentelte föl szegényháztéri templomát, a melyet kegyurasága, Budapest székesfőváros áldozatkészségéből teljesen új mezbe öltöztetett. Az egykori szerény katholikus plebániatemplom igen jól fest új alakjában és főékességei azok a művészi falfestmények, a melyek *Roskovics* Ignácz ecsetje alól kerültek ki.

A fölszentelési ünnepre egybegyült városi urakat és előkelő közönséget valósággal megcsapta a templomnak harmonikus, művészi berendezése. Belépve a templomba, az oltár mögött levő felső világitású fülkéből arany és ezüst alapon pompázó szinekben *Szűz Mária*, Magyarország védőasszonya, tündöklő fényességben ragyog felénk. Mária felhőtrónuson

arany lángsugarak között ül, jobbjában az ország czímere fölé tartva a magyar szent koronát, melyre az ölében ülő gyermek Jézus áldólag terjeszti ki a kezét. Mária lábait egy angyalka tartja és csókolja; félhold, lépcső és virág egészíti ki országunk és egyúttal a templom védőszentjének ez elragadóan szép hatású képét.

A templom szentélyét a hajótól elválasztó képállványon (ikonosztázion) van elhelyezve jobbra Mária, az Isten-szülő, balra Krisztus, az üdvözítő aranyalapú képe, míg a középső részt a király-ajtó fölött az Urvacsora képe foglalja el.

Mind a négy kép a bizánczi stilus magasztos komolyságával hat. Képzőművészeink között Roskovics szinte páratlanul áll abbeli tehetségével, hogy műveiben, a különböző művészi stilusok mélységeibe hatolva, lényegüket kifejezésre juttatva, mégis a saját erős magyar egyéniségét érvényesíti. Tanuskodnak erről, hogy csak a fővárosban levő műveit említsük, a józsefvárosi templom barokk-stilusú falképei, a kőbányai Szent László-templom renaissance oltárképei és a budai királyi várpalota román jellegű Szent István termének az Árpádház tagjait megörökítő képei, valamint a budai vártemplom hatalmas főoltárképe, a melyen a művész Vörösmarty-utcza 34/a. sz. a. új műtermében nagy buzgalommal és lelkesedéssel dolgozik.

A budapesti görög-katholikus templomban magyar nyelven áldják az Istent, magyarul szentelték be a Roskovics új képeit és e régi magyar egyháznak magyar szertartása és magyar egyházi nyelve a művész édesatyjának, az ungvári káptalan néhai nagyprépostjának érdeme, a ki a görög szertartási könyvet magyarra fordította és a magyar nyelvű istentiszteletet az ország görög-katholikus templomaiban meghonosította.

Hazafiúi ihlet szülte e remek egyházi képeket épen úgy, mint Roskovicsnak egy másik újabb alkotását, *II. Rákóczi Ferenczneк* azt az életnagyságú arczképét, a melyet október 28-ikán kegyeletes ünnepség kapcsán leplezték le Vasvármegye szombathelyi székházának disztermében. A törvényhatóság megbizásából festette a művész ezt a képet, mely Rákóczi daliás alakját és nemes vonásait egykorú képek fölhasználásával örökiti meg fejedelmi hermelines biborpalástban, nyakában az aranygyapjas renddel.

Szinte örvendetes művészi esemény számba megy, hogy Roskovics, a kinek látása mindnyájunk mélységes bánatára egy időre elborult, ismét kezébe vette az ecsetet, a mely hivatva van újabb és újabb diadalt szerezni a magyar művészetnek.

Dr. Kovács Dénes.

A HAJTINCS.

Elbeszélés. — Irta **Zsoldos László.**

Ha valaki már évek óta nagybetegen fekszik a házánál, s fájdalmas türelmetlenségével, apró, de szakadatlan nyügösködésével s némelykor majdnem türhetetlen szeszélyeivel azóta folyton fárasztja a körülötte levő családtagokat, a kik ápolják, és a kik biztosan tudják, mert megmondta nekik az orvos, hogy hiába' minden ápolás és önfeláldozás, mindez legföljebb nyújthatja (oh, nem ideig-óráig, esztendőkön át!) a beteg szenvedéseit, gyógyulást azonban nem fog hozni rá soha: akkor az évek során át a leggyöngédebben szerető szív is lassacskán beletörődik a változhatatlanba; a mozdulat, a mely megigazitja a vánkosát, unottá, s a hang, a mely hogyléte, vagy szeszélyei iránt érdeklődik, idővel fásulttá válik. És szinte robotmunka lesz annak a betegnek az ápolásából, a ki — az egészség, vagy legalább a gyógyulás reményének napjaiban — mindenünk volt talán valaha.

Ilyen nyügös, terhes és jóformán türhetetlen, mert reménytelen nagybetege Lesnyekyéknek a tulajdon házaséletük. Egy ténybeli állapot, a melyről férj is, feleség is évek óta tudta, mert érezte, hogy tulajdonképen már nem is él, csak vegetál; és ki tudja, meddig fog még így vegetálni, terhükre mind a kettőjüknek, s lassan kinlódó életével egyiket is, másikat is a hitvesi robotra kényszeritve, a nélkül, hogy akár a férjnek, akár pedig a félénk természetű és gyöngéd Magdának elég bátorsága lett volna hogy — megölje ezt a vergődő beteget.

A csélcsap miniszteri segédtitkár sohasem mintaférj, de a míg a kis leányuk élt, ez az aranyhajú, csacsogó csöpp jószág le tudta bilincselni annyira, hogy legalább az estéit odahaza töltötte. A miótа azonban a kis Magdus most nyolcz esztendeje meghalt, azóta nem maradt többé semmi más, a mi a feleségéhez fűzze, csupán az a becsületbeli megszokás, a mely példának okáért a hitével mitsem törődő embert is ráveszi, hogy olykor, mások kedveért, vagy szokásból, be-benézzen a templomba és visszatartja attól, hogy nyilvánosan megtagadja, vagy épen elhagyja a vallását.

Lesnyekyék is együtt éltek, sőt olykor társaságba is együtt jártak, ép úgy, mint más házaspár, de az érzelmük világa messze idegenbe kalandozott el egymástól. Lesnyeky vidám, sőt néha zajos baráti körben keresett szórakozást, Magda meg, ha egyéb dolgai miatt tehette, ki-kisétált, némelykor az urával, ám mégis többnyire egyedül, a temetőbe, az ő kis halottja sírjához, és ott, a fehér márványkereszt előtt, a jól ápolt hanton nyiló rózsák, meg örökzöldek közt lassan, csöndesen, némán mozgó ajakkal gügyögte el az ő édes piczinyének mindazt a sok bánatot és keserűséget, a mi a szivében összegyülemlett. Vagy, a mi a temetőnél is közelebb esett hozzá, kihúzta otthon a vörösre páczolt iróasztalkája fiókját és kivett belőle egy gondosan rózsaszin selyempapirba csavargatott kis aranysárga hajfürtöt: a szegény, meghalt Magduska hajtincsét, a mit emlékbe nyesett le a halott gyermek sápadt fejecskéjéről ezelőtt nyolcz esztendővel.

Óvatosan, hogy a papir el ne szakadjon, kigöngyölte az apró csomagot s áhitattal szorította ajkához a drága hajfürtöt.

— Édes... édes kicsi Magduskám!...

Ez a selyempapirba göngyölt hajtincs volt az ő talizmánja a boldogtalanság és lemondás egyenes útjain, ez a pajzánul kunkorodó, tömött, rövid hajcsomó volt az ő egyedüli vigasztalója, barátja, védőszelleme s minduntalan hazajáró kedves kisértete a sivár lelki magányban, a nyolcz év óta haláltusáját vivó házasélet gyötrelmei között.

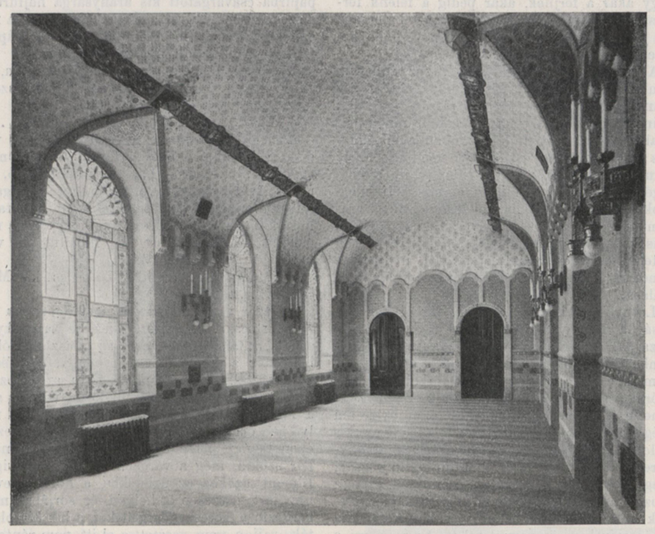
— Magduska... édes — édes kis Magdusom!...

Egyszer azután elveszett a féltékenyen őrzött fürtöcske. Hasztalanul kereste Lesnyekyné, seholsem találta meg. Sem az iróasztala fiókjában, sem a pongyolája zsebében, vagy a fésülködő-asztalka fiókjában, a hova szórakozottságból esetleg szintén bedughatta volna; sem a krokodilbőrutánzatú kézitáskájában, a melyikbe pedig, erre határozottan emlékezett, épen tegnap beletette, hogy, a mint némelykor szokta, még a városba is magával vigye. Elment azokba az üzletekbe, a hol előtteváló nap járt, összesen öt helyen, és sorjában megkérdezte a kereskedőségédeket, a kik kiszolgálták, vajjon nem vesztett-e el itt, nem rántott-e ki talán a fizetésnél a táskájából egy piczinyke rózsaszinű selyempapir-tekercset?

Biró Pál fényképe.

A TÖKÖLI-INTÉZET ÚJ ÉPÜLETE BUDAPESTEN, A VERES PÁLNÉ-UTCZÁBAN.

A NAGYTEREM.

— Nem, nagyságos asszony, — felelték mindenfelől és ijedt ábrázattal nyújtogatták feléje ragyogó fehér duplagallérjukból a nyakukat.

— Talán valami értéktárgy volt benne, nagyságos asszony? Gyürü, fülbevaló, vagy aranyak? Ah, méltóztassék meghinni, olyan kénytelmetlen ez a vékony aranypénz!

— Oh, nem! — magyarázta türelmetlenül Lesnyekyné. — Dehogy arany volt benne! Dehogy! Hisz az még hagyján volna! A meghalt kis lányomnak a hajfürtje volt a tekercsben?

— Hajfürt? — kérdezte erre a segéd, vagy a kereskedő, vagy a pénztárban ülő rizsporozott arczú hölgy. — Nagyon sajnálom, de ha itt maradt volna is, már régen kisöpörték. Méltóztatik tudni, az arany vagy ékszer mégis inkább csörren, ha hozzáér a seprő; hanem egy kis hajtincs . . .

— Igaz; köszönöm, — bólintott a csinos, szomorú asszony, és hamar kifordult az üzletből, hogy a másikba siessen.

— Igaz, az arany mégis csörren, hanem egy aranysárga kis hajtincs! . . . Az néma, az nem tud szólni, hogy ne, ne söpörjön ki a bácsi, mert kit fog akkor forró csókjával az ajkához szivni az én szegény, bánatos édes mamám!

Lesnyekyné hazatért, a nélkül, hogy megtalálta volna az ereklyét. Fájó lelkifurdalást érzett magában, hogy igy elszórhatta a drága hajfürtöt, és folyton azon tépelődött, hova tehette, vagy hol ránthatta ki a táskájából. Ebéd alatt a segédtitkár is észrevette, hogy a felesége még a szokottnál is hallgatagabb, de nem kérdezte meg, hogy mi baja történt, mert ez a hallgatagság neki is épen a kedvére volt. Ő is — egy-két közömbös kérdést kivéve — szótlanul költötte el az ebédet, mivelhogy aznap estére igen nagy esemény készült és az foglalta le minden gondolatát. Eznap volt ugyanis Fridának, az ő dédelgetett orfeuménekesnőjüknek (olyan hang, mint a repedt fazéké, ámde olyan termet, akár a milói Vénusé), a ki másnap délelőtt utazott Oroszországba, egy odavaló társulathoz, — a bucsúestélye. Előbb az orfeumban az előadáson, aztán pedig szűk baráti körben az «Ezüstkakas» külön éttermében.

Lesnyekyné sem mondta meg a segédtitkárnak, hogy elveszett a hajfürt, de még csak eszébe sem jutott neki, hogy megmondja, oly távol, oly messze idegenként ültek egymás mellett a terített asztalnál.

Ebéd végeztével szokás szerint hidegen megcsókolták egymást, s Lesnyeky, miután még elszitt előbb egy szivart, nemsokára fölvette a smokingját, fogta a kalapját, felhúzta a felöltőjét és ezzel a bucsúzással:

— Ma ne várj vacsorára! Szervusz! — elment hazulról.

Talán öt-hat óra is lehetett, mire hazavetődött, mert reggel még kilenczkor is olyan mélyen aludt, hogy a felesége nem birt lelket verni beléje. Pedig előző este váratlanul korábban hozták meg az új ruháját, s arra az utolsó pénzét fizette el, úgy, hogy most nem tudott pénzt adni a cselédnek a piaczra.

— Sándor! Sándor kérlek! Add ide kérlek a tárczádat, Sándor! — rázogatta egy darabig az urát; aztán megúnta a hiábavaló költögetést és (ámbár nem szokta tenni, de félt, hogy a leány elkésik a bevásárlással) belenyúlván a széken heverő smoking belső zsebébe, kivette belőle az ura bőrtárczáját. Kinyitotta és a következő pillanatban már izgatottan kapott ki belőle nehány húsz- meg tizkoronás közül egy rózsaszinű selyempapir-tekercset. Ugyanolyant, a milyenben a Magduska haját őrizgette.

Gyorsan kibontotta a papirt és csakhogy föl nem sikoltott örömében: csakugyan, selymes aranysárga hajtincs kandikált ki a tekercsből.

— Oh, Istenem! — fohászkodott magában, mialatt könny szökkent a szemébe, — hát ő nála volt!

Boldogan szoritotta ajkához a kis hajcsomót, és a hogy, másik kezében egy tizkoronással, kiment a szobából, hogy átadja a cselédnek a pénzt, mindent megbocsátó, meghatott pillantással simitotta végig Lesnyekynek az ágyban hortyogó alakját:

— Istenem, hát ő nála volt! . . .

Félóra múltán végre a segédtitkár is fölébredt, és a hogy álmosan dörzsölte öklével a szemét, még mindig mámoros, bódult fejében kóválygóvá éledt föl a tegnapi bucsúvacsorának az a kimagasló mozzanata, a mikor az «isteni» Frida, épen kihörpintve a jó egynehányadik pohár pezsgőt, egyszerre fölállt az asztalfőn és kissé németes kiejtéssel ekként rikoltott az elegáns férfitársasághoz:

— Urak, tyerekek, kinek fan olyan sebkés, a melyikpen fan ollócska?

Egyszeriben három kisollós zsebkést is nyújtottak feléje a smokingos alakok, és Frida, az «isteni», ekkor gyors mozdulattal kirántva a teknősbékahajtüket a dús, aranyszőke kontyából, kaczéran egy-kettőre kibontotta a haját (micsoda haj! micsoda haj!) és gyürűvel telirakott fehér kezében a nyitott ollóval, a pezsgőtől-e, vagy a meghatottságtól elérzékenyült hangon rikácsolta:

— Tyerekek, én már nem látlak többet tiktek, hát falami ketves emléket akarok atni nektek mintnyájatoknak! Mintenkinek ety kis hajfürtöt!

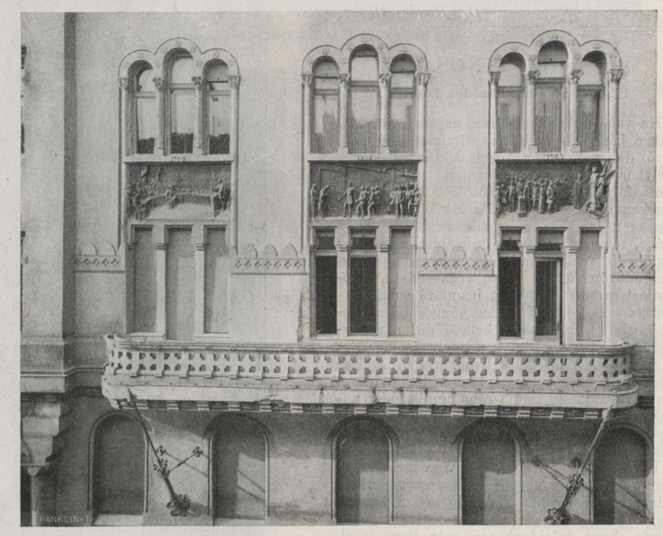
S fogta az ollócskát és sorra valamennyiök számára lenyesett a dús hajából egy-egy aranyszőke hajtincset.

— Nagyszerű lány! — ásitotta inkább, mintsem mondta Lesnyeky, és lomhán megmozdult, hogy föltápászkodjék az ágyból.

Magda ekkor nyitott be újra a szobába. Az arcza sugárzott, kezében a rózsaszin tekercset szorongatta. Beszédes barna szemében a meghatottság és hála különös vegyüléke csillogott, a mint, pedig ezt nem tette meg már évek óta, szinte szerelmesen odakúszott az ágy szélére az ura mellé:

— Köszönöm, — rebegte lágyan, — köszönöm, édes Sándor!

Csaknem duruzsolva hajolt Lesnyekyhez, miközben (a szemében könnycsepp ragyogott) megint kibontotta és forró csókjával az ajkához tapasztotta az aranyszőke hajtincset:

AZ INTÉZET TÖRTÉNETÉT ÁBRÁZOLÓ DOMBORMŰVEK A HOMLOKZATON.

A TÖKÖLI-INTÉZET ÚJ ÉPÜLETE BUDAPESTEN. — Biró Pál fölvételei.

ROSKOVICS IGNÁCZ.

— Édes . . . édes Magduskám . . . Látod, az apuka . . .

A segédtitkár értelmetlen arczczal ült föl az ágyban:

— A . . . a . . .

— Igen, — szólt az asszony szelid mosollyal, — megtaláltam a tárczádban.

Lesnyeky nem szólt semmit, csak bután bámult a levegőbe.

IRODALMI RENAISSANCE TÖRÖKORSZÁGBAN.

Konstantinápoly, 1909 október.

Nagy örömmel vettünk itt tudomást arról a czikkről, melyet Strausz Adolf tanár a «Vasárnapi Ujság»-ban a török irodalmi renaissanceról irt és a melyben szinte grafikai szemléhetőséggel ecsetelte a modern török irodalom fejlődési menetét.

Miután úgy látom, hogy a magyar közönséget érdekli ez a téma, a melyet egy czikk természetesen nem merithet ki, Strausz tanár előadását ki akarom egészíteni egyes tényekkel, melyek szintén méltók a fölemlítésre.

Az kétségtelen, hogy a török irodalom megifjodása menetét *Chenassy* inditotta meg. De érdeme volt abban *Resid* pasa nagyvezérnek, a ki belátta a mozgalom szükségességét és tevékeny részt vett az irodalmi reformban; teljesen átalakitotta a czikornyás hivatalos stilust, úgy, hogy az ő fogalmazványait a fényes portán ma is mintáknak veszik. Chenassyt ő képeztette ki. A reformot egyébiránt más úttörők is előkészitették már, igy pl. Kodsa-Sekbanbasi, Akif pasa, Pertev pasa és mások.

Chenassy első sorban arra törekedett, hogy a török irodalmat felszabaditsa a középkori, úgynevezett klasszikus arabs-perzsa stilus járma alól; kiküszöbölje abból a kabalisztikus idegen kifejezéseket, melyeket még azok se igen értettek meg, a kik használták. Véget akart vetni a régi modornak, mely a régi megúnt 20—30 banális témát variálta és czifra, hangzatos szavak, kopott hasonlatok alkalmazásában kereste a dicsőséget.

Sikerült is Chenassynak a régi klasszikus irodalom presztizsét lerontani. A perzsa prozódia szabályai helyett az európai, kivált a franczia irásmód elveit honositotta meg.

Lelkes elvtársat és munkatársat talált *Kemal* beyben, a ki akkor huszonkét éves volt, tehetséggel alkalmazta az új elveket, erős meggyőződéssel, valóságos demagóg szenvedélylyel hirdette azokat.

Chenassy csak hirdette a reformot, de Kemal nagy tehetsége kedveltette meg az új irányt, az szerzett ennek tekintélyt, hiveket. Chenassy magában vajmi keveset érhetett volna el; ma mindössze azt mondanák róla, hogy a XIX. századbeli török irodalomnak egy harmad- vagy negyedrangú csillaga volt. Kemal bey lángoló ékesszólása, tündöklő személyisége toborzott hiveket az új iránynak, úgy, a hogy Pál apostol téritette meg a hivők ezreit a Krisztus vallásának.

Abban teljes igaza van Strausz tanárnak, hogy Kemal bey a török irodalomnak legkimagaslóbb alakja, a ki messze túlszárnyalja a török nemzet összes költőit.

Nem volt tudós, nem volt bölcsész, de mégis átalakitotta a közszellemet; felébresztette a népben a lelkiismeretet, az öntudatot, új törekvéseket támasztott. Húsz éven át hirdette fáradhatlanul, meggyőző hévvel, megragadó lelkesedéssel tanait és elérte, hogy ma a török nép irányadó elemei nemzetük részére a modern műveltséget áhitozzák. Kimutatta, hogy a régi irodalom czifra szavaiban nincs eszmei tartalom, nincs üdvös gondolat; hogy eszmények megvalósitására kell törekedni és hogy ezeket az eszményeket a Nyugat gondolatvilágában kell meriteni. Meg tudta értetni a török néppel, hogy *a Nap ezentúl Nyugaton fog fölkelni.*

Ebben a találó, mély értelmű hasonlatában fejezte ki a legpraegnánsabban, hogy milyen radikális átalakulásra törekszik; hogy a török népet ki akarja szakitani az arabs és perzsa hagyományok ködös világából és a nyugati népek eszméit és törekvéseit akarja a török népbe beplántálni.

Ezt hirdette és lelkes szavai mint a leydeni palaczk villamos áramai felvillanyozták a török társadalmat.

Ő a nagy épületet épitette, de még nem lakott benne. Ő alkotni kezdte a modern török nyelvet, de épen ezért még nem használhatta. A mikor ő irni kezdett, az újkori török irodalmi nyelv még nem létezett; neki tehát, ha eszméit teljesen ki akarta fejezni, még a régi irodalmi nyelvet kellett használnia. A régi épületet nem bonthatta le egészen, a mikor az új épületnek még csak az alapjait rakta, a falait emelte. Az ő idejében a török népnyelv nem volt még annyira kialakitva, simitva, hogy kellőképen fejezhette volna ki Kemal bey merész röptü gondolatait, subtilis érzéseit, csillogó ideáljait. Lelket, modern eszméket öntött a régi üres szavakba, de a szavakat, a képleteket a régi arisztokratikus irodalomból meritette.

Ő tudta, hogy a hidon jár, mely a régi világból az új világba visz. Legjelesebb hivé-

II. RÁKÓCZI FERENCZ ARCZKÉPE, VASVÁRMEGYE SZÉKHÁZA SZÁMÁRA FESTETTE ROSKOVICS IGNÁCZ.

ÚRVACSORA.

Roskovics Ignácz festménye a budapesti görög-katholikus templomban.

hez, Hamidhoz írt egy levelében ezt meg is mondja.

Hamid bey és Emin bey voltak az elsők, a kik a Kemal által felépített új irodalmi házban berendezkedtek. Ők már teljesen a lomtárba dobták az arabs és perzsa szókincset s merőben török szavakat, török kifejezéseket használtak.

Chenassy bey álmát Emin bey valósította meg. Emin nem ír oly lángoló hévvel, nem tudja az olvasót úgy felvillanyozni, mint Kemal; a nép egyszerű gyermeke ő, a kinek lelke egyszerű, világos, mint a patak, melynek tiszta vizében a partmenti mezei virágok visszatükröződnek. Nagy képzettségü szelleme megérti a mai kor fenséges eszméit, de a lelke legjobban vonzódik a néphez; ezt szereti, ennek a sorsáért hevül, de nem a fiatal szerelmesek lángoló erejével, hanem azzal a csendes, de benső szeretettel, a melylyel jó öreg anyánkon csüggünk. Meghatottan szemléli a szegény emberek apró-cseprő bajait, melyeket mi oly kicsinyeseknek nézünk, de a melyek egészen betöltik a nép lelki világát. Egyszerű eszközökkel dolgozik, egyszerű szavakkal, de olyan hatást ért el, mint a művészlelkű iparosember, a ki egy egyszerű késsel a legszebb diszítéseket, a legharmonikusabb alakokat faragja.

Kemal egy oczeán, mely folytonosan háborgott, sistergő, tajtékzó hullámokat vetett, míg Emin bey az erdei magány sima, tükörtiszta, csöndesen bugyogó forrása. A török nép csodálja a nagy oczeánt, de szivével oda vonzódik a csöndes, üdítő erdei forráshoz. És az európai irodalomtörténészek mélták Emin beyt tartják a legigazibb török népköltőnek.

*Dr. Riza Tevfik.**

* E czikket török vendégeink vezetője, Tevfik Riza bég válasz gyanánt irta azokra a fejtegetésekre, melyek a «Vasárnapi Ujság» 1905. évi 53-ik számában Strausz Adolf jeles orientálistánk tollából megjelentek. *Szerk.*

A KÖNYVES KÁLMÁN ŐSZI TÁRLATA.

Nem vagyunk iparüző ország. Ha az idegen nézniók egy szép napon különös tréfát akarnának elkövetni velünk szemben: nem volna ruhánk, a mit fölvegyünk, lapunk, a mit elolvassunk. Csak egy téren vagyunk iparos állam. Még pedig nagyiparos állam. Hogy akár márólholnapra hatalmas exportot szervezhetnénk. Tudniillik a képipar terén vagyunk ennyire elől. Istenem, mennyi a kép minálunk! És milyen kevés a festőművész . . .

Ezen a kis kiállításon, a hol több a kép mint a fal s a hol épen ennélfogva igen ügyelni kell, hogy az ember ide-oda lépegetve fel ne döntsön egy-egy a földre állított képet — végtelenül érdekes és jellegzetes kavarodásban jelenik meg előttünk a magyar piktura. Elismert nagy és legnagyobb nevek mellett ismeretlen kicsi, sőt legkisebb nevek sorakoznak. Hollósy mester nagyon finom és nagyon bensőséges tiszaparti tájképei közvetetlen szomszédságában ott éktelenkedik több mint féltuczat tanulmányfej, a melyek közül épen csak azért emelkedik ki egy kevéssé egy magyar parasztlegény képmása — mert a többi annyira kvalitás nélkül való, hogy szinte gyanus. Mintha azért volnának annyira gyöngék, hogy ez az egy valamiképen mégis észrevehető legyen. Mesterük, Schön József, igen fiatal ember lehet. Azért szükséges megnevezni, hogy ezt az imént elmondott kritikát ugyanennek a teremnek egy-két másik kiállítója *is* magára ne vegye. Mert könnyen megtehetnék.

Az erős akcziója, nagyvonalu figurális képek mestere, *Hollósy* Simon ezúttal lirát ád: kicsiny vásznakon alföldi levegőt, üde fűzfákat, borongós Tiszát, valami különösen gyöngéd, lehelletszerűen vázlatos előadásban; egy nagyon erős, viharos akkordokhoz szokott művésznek a hárfapengetése ez a sorozat. Csak a tartalom, a festék kevesebb ezeken a képeken, a művészet nem. Egy kis trivialitással azt lehetne mondani, hogy az egész, az igazi Hollósy mestert adják ezek a képek — de a rendesnél olcsóbb árban. A mi — nálunk — nem kevéssé emelheti egy műtárgynak a — becsét.

Mindenkinek egyformán igaz gyönyörűségére fog szolgálni, ha végignézi *Fesztyné Jókai* Róza közel harmincz képből álló ciklusát, a melyből egy fiatal és önérzetes titán már nyilván nagy pretenziójú külön kiállítást rendezett volna. A festésnek ezt a sajátos, előkelő, szinte azt mondhatnám: nagyúri nemét nálunk kevesen üzik. Külföldön, kivált Angliában ez a leggyakoribb dolgok egyike. Minden magasabb társadalmi állású brit úriember *ab ovo* kitünő sportsman, és minden hasonló pozicziójú úrnő híve és gyakorlója a művészetek valamely ágának. A kit azután nemcsak a szokás vezet a művészet berkeibe, hanem a rátermettség is: az nem csupán önmaga fog gyönyörűséget lelni a munkájában hanem gyönyörűséget szerez másoknak is, a nélkül azonban, hogy átlépné az ilyetén intim művészet s a hivatásos művészet között folydogáló — Rubicont. Fesztyné Jókai Róza művészi munkálkodásának hasonló az eredete és nyilván hasonló a czélja is. Képességben, a meglátás erejében, a szinekkel kapcsolatos bátorságában nagyratermett és jelentős tehetséget revelál, de már a kivitelben, a rajz biztosságában, a kompozicziő tömörségében hiányosságokat mutat; egy csillogó prizmán keresztül szórja szét tehetségének a sugarait, a helyett, hogy mindet összevonná a studium gyüjtőlencséjében. *Lámpafénynél* czimű pasztelje azonban mégis csak átszökött a határon, ez már bevégzett, igazán művészi munka, a mely merész szin-disszonáncziákkal hozza ki a legkellemesebb szin-harmoniát.

A szokottnál is rejtelmesebb, szinte már szomorú *Mednyánszky* bárónak az *Erdőrészlete*. Sok, sok benne a költői, már csaknem több, mint a festői. Milyen gyönyörű dolog volna, ha azon az örökké mélabús palettán megjelennének egyszer a fehér, a czinóber, a zöld, egyszóval: a tavasz, a nyár, a ragyogás szinei. Ebbe a fejezetbe vonható *Pentelei Molnár* János is. Erre a kiállításra tájképeket küldött. Az ő vásznai is csak az ősz melankólikus, barna, meg rőt szineit adják. Mitől jó ez? Elvégre: nem kell, hogy mindenki kolorista legyen. Ám nem árt megemlíteni, hogy Millet, Segantini a legnagyobb tájfestőkké váltak, a nélkül, hogy egész életükben elhasználtak volna annyi aszfaltot, mint P. Molnár esetleg egy féltuczat képre. De azt mindenesetre szintén jó megemlíteni, hogy Ruisdael jóformán mindig tragédiát festett meg a tájképein: a viharos ég, a rohanó hegyifolyó, a titkoktól terhes őserdő drámai változatait, de sohasem a komor szineket, hanem a komor akcziót használta a hangulat kifejezésére.

Mintha az egész cinquecento lépne elénk a maga üdeségével, bájával és — rajztudásával, *Székely* Bertalan *Ráchel* czimű képének a keretéből. Igaz, ma már *így* nem festenek. Részben azért nem, mert így ma nem is igen tudnak festeni. Részint pedig azért, mert — hiába — a cinquecento már a muzeumoké és nem a modern tárlatoké. Közel ehhez a leányarczhoz egy érdekes és értékes apróság vonja magára a figyelmet: *Lotz* Károly egy miniatür tájképe. A nagy művésznek ez a finom kis aprósága nemcsak disze, de jelentősége is volna egy előkelő boudoir falának.

Nagyon szép és belső értékekben gazdag Csók István *Verandán*, Boem Ritta *Liliomok*, Vörös Ernő a *Kártyavetőnőnél* és Magyar Mannheimer *Dülőút* czimű képe. Herrer Czézár, Nagy Vilmos, Ujváry Ignácz, Déry Béla, ha új borostyánágakat nem szereztek is, de legalább a régiek értékét sem csökkentették. Ámbár Dérynek *Októberi reggel a Maason* czimű képe egészen őszinte Turner utánérzés. Az őszinteség általában enyhítő körülmény, az ilyenfajta őszinteséget a piktura terén azonban másképen hivják. Igen hangulatos dolog Spányi Kornél *Műteremben* czimű vászna; Bruck Miksa ezuttal eltért a rokokótól és magyar genre-t, meg tájképet festett; Fényes Adolf itt kiállított festményei — mint rendesen — a napsugarat, a játékos, csillogó fényt képviselik a tárlaton, a miből — szintén mint rendesen — oly keveset hoznak magukkal a képek a tárlatokon.

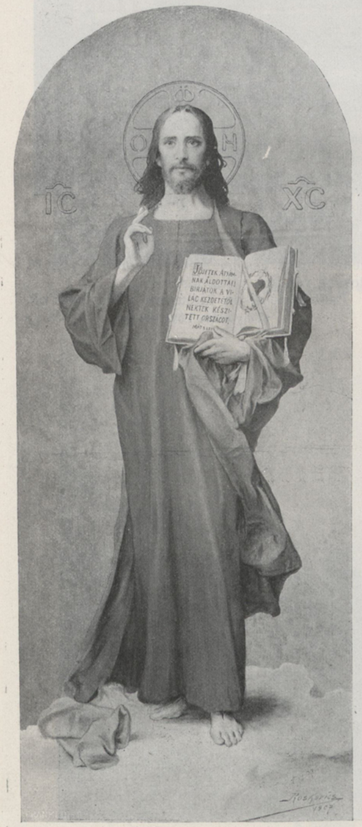
Java dolgaiból küldött Knopp Imre, a kinek különösen az *Ebéd* czimű vászna, friss szineivel és mélységes áhitatával, kiválóbb munkája. Igen jó plain air Márk Lajos *Csevegés*-e.

F—r A—r.

SZŰZ MÁRIA A KIS JÉZUSSAL.

Roskovics Ignácz festménye a budapesti görög-katholikus templomban.

KRISZTUS AZ ÜDVÖZÍTŐ.

Roskovics Ignácz festménye a budapesti görög-katholikus templomban.

SZŰZ MÁRIA, MAGYARORSZÁG VÉDASSZONYA. — Roskovics Ignácz festménye a budapesti görög-katholikus templomban.

TENGERENTÚLI MENYASSZONY.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta **Daniel Lesueur.** — Forditotta *M. Hrabovszky Julia.*

Minő hangon mondta ezt Marguerite! Max elpirult, az ajkai szólásra nyiltak, talán hogy magyarázatot adjanak, vagy ellentmondjanak. De visszatartotta magát és kissé remegő hangon csupán azt kérdezte:

— Mennyiben érintheti mindez magát, kis hugom?

— Engemet? . . . Oh, a legkevésbé sem.

És Marguerite e szavak után makacsul elhallgatott. Még az ajkait is felbigyesztette, mert pillanatonként magán érezte mostohabátyjának tekintetét. Nem lepte-e meg őt, talán elevenére is tapintott kissé? És most majd bizonyosan védekezni fog azon vélemény ellen, a melyet Marguerite róla táplálni látszik. Igazolni fogja magaviseletét, helyes világ tásba helyezi a *Quartier latin*-béli kalandját. Felelős lehet-e ő egy regényes hajlamú grisette elhatározásáért? És nem vigasztalódott-e meg az a leány? Egy fiú, mint Max, szerethette-e komolyan azt a külvárosi virágszálat? . . . Szó sincs róla! Szökése, a mely majdnem szökött katonává minősítette, csupán szánalomból történt. Bizonyára ezeket fogja elmondani. Marguerite maga sem tudta, miért, de már alig várta, hogy hallja ezeket a magyarázatokat. De a perczek múltak és a várt vallomás még mindég késett. Max néma maradt.

És a két biczikli még sokáig repült egymás mellett a nyugodalmas, széles utakon, a melyeket rózsásra festett az alkony pirja, a kerekek halkan gurultak, szárnyas rugóként siklottak tova, magukkal vive az ifjú szivek nyugtalan kétségeit.

— Annak a nőnek az emléke tehát még mindig kedves neki. Vagy legalább is, közönyös előtte, hogy én azt feltételezem, — töprengett Marguerite.

— Oh, a világ minden kincseért sem engedném őt a szivembe pillantani — gondolta Max. Azt hihetné, a pénze utáni sóvárgás dobogtatja meg szivemet olyan hevesen. És ha szerelemről beszélnék neki, egy chekket ajánlana fel nekem. Vajjon el tudná-e valaha hinni nekem, hogy az előbb, mikor megragadtam nekiiramodott kerékpárját, az a gondolatom támadt, hogy elmerülök vele a mocsárban? . . . Ha nem tudtam volna visszatartani őt, semmi esetre sem engedtem volna el a kerékpárját . . . Eh! . . . jobb ha mit sem tud mindezekről, semhogy ez a kis testvér, a ki nem a hugom, kételkedjék abban, hogy úgy szeretem őt, a szivem majd megszakad bele!

VI.

A chantillyi kirándulást követő napon Marguerite bezárkózott a szobájába, hogy Baxton nagynénjének irjon. Sokáig maradt odabenn. Mikor végre kezében a levéllel kijött a szobá-

Kirándulás a Danubius-hajógyárba.

hogy a Louvre nagy árúházán kívül még egy más hasonnevű épület is van Párisban.

— Csak egy órám maradjon a hivatalom számára, — felelte Fanteuil, — azonkívül szabad vagyok. A Mandret urak teljes szabadságot adnak nekem.

Fanteuil Jacques olyan vidám arczot vágott, mint az iskolásfiú, a kit mulatni visznek. Nemcsak hogy roppant kellemesnek találta Párisban egy bájos leánynyal — az övével — sétálni, a kit minden arramenő irigyelni fog tőle, de megszabadul egyszersmind azon aggályos érzéstől is, a mely mindég elfogta, valahányszor a leányát egyedül tudta Páris utczáiban. Marguerite azonban hajthatatlan elhatározással jelentette ki azon elvét, hogy kisérő nélkül fog jönni-menni.

— New-Yorkban is megteszem, Párisban sem teszek másként, — mondta.

— Ez nem mindegy. A francziák nem tisztelik a fiatal leányt, — vélte Rithé.

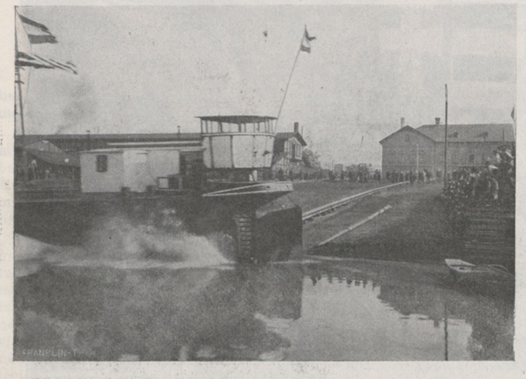
— Honnan fogják tudni, hogy leány vagyok? Ha asszony lennék, jobban tisztelnének?

— Nem.

— Tehát?

— Ha férjnél lennél, biztosabb fellépésed, több tapasztalatod lenne.

— Micsoda képzelődés! Annyival kevesebb

Egy hajó vízrebocsátása a török vendégek előtt a Danubius-hajógyárban.

Kiszállás Óbudán.

jából, apja, a ki találkozott vele, tréfás czélzásokat tett a levél borítékjára.

— Hogyan! — mondta vigan, — nem nyom egy fél kilót és nincs rajta öt-hat bélyeggel több a rendesnél?

Szokása volt boszantani a leányát az Amerikába küldött vastag levelek miatt.

Alapjában véve féltékeny volt egy kissé. Hogyan is ne érezte volna, hogy gyermekének igazi családja ott van, abban a távoli országban, a mi még távolabb esik tőle, a gondolatokat és érzéseket illetőleg. De ez alkalommal mitsem mondhatott, a levél nagyon vékony volt és nem súlyos. Mit gondolt volna Fanteuil, ha tudja, hogy e két kis oldal megirásához több izben hozzá kezdtek, mielőtt megirták volna. A gyakorlott, határozott toll, mely máskor sohasem csinált fogalmazványt — sőt még javítást sem, — most egyre másolt, törölt, javított. És még most is, mialatt Marguerite ajtajának küszöbén átvette levelét apja kezéből, Fanteuil kisasszony még nem volt bizonyos benne, vajjon elküldi-e.

«Eh, még van időm, — gondolta Marguerite, — gondolkozni fogok. És miután ugyis Párisba megyek, magam fogom a levelet a levélszekrénybe dobni.»

De hangosan, a szokottnál melegebb hangon, a leereszkedés minden árnya nélkül, a mi eddig mindig elrontotta kedveskedéseit, azt mondta:

— Mond, édes papa, akarnál olyan kedves lenni, Párisba jönni velem?

— Hová? — kérdezte Fanteuil elragadtatva.

— A Louvreba.

— Helyes... Ha tudnád, minő örömmel kisérlek el! Sok bevásárlást akarsz tenni?

— De ugyan... én a múzeumba megyek.

— Oh, bocsánat, — szólt Fanteuil és annyira zavarban volt, hogy Marguerite gyanuba vette őt, miszerint Rithéje mellett elfeledte, lenne, mert később mentem volna férjhez és tovább vezettek volna járószalagon.

Fanteuilné ajkán kicsúszott a tényleges ok.

(Folytatása következik.)

Hajó-kirándulás Budafokra.

TÖRÖK VENDÉGEK LÁTOGATÁSA.

A HÉTRŐL.

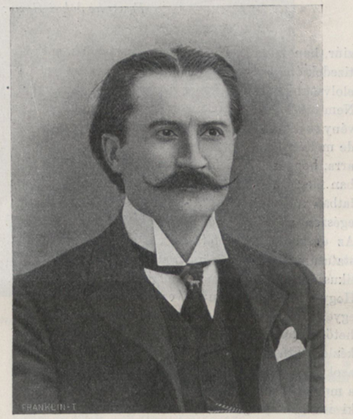
A törökök. A mi idegenforgalmunk tudvalevően nem nagy, de ez nem jelenti azt, hogy Budapestre nem jönnek idegenek. Inkább azt mondhatnók, hogy a mi idegenforgalmunk — csonka. Nem jönnek, illetve aránytalanul kevesen jönnek Budapestre turisták, kiváncsi és szórakozó utazók, világjárók, a milyenek például Párist, Itáliát, a Svájczot elözönlik. De «szervezett idegenek», csoportok, testületek, a melyeket határozott czél indít útnak, igen sűrűn és egyre sűrűbben jelennek meg a magyar fővárosban tanulmány vagy tanácskozás czéljából. Az olyanforma idegen csapat tehát, mint a most itt járt törökök, nem ritkaság. Az ilyen látogatásokkal együtt jár, hogy a vendégek a tiszteletükre rendezett lakomákon kifejezést adnak a benyomásaiknak. Ezeknek a nyilatkozatoknak természetesen erős keretet ád az udvariasság: de azért a legzártabb formák között is elég területe marad a — modulácziónak. Hála Istennek elmondhatjuk, hogy a nálunk járt vendégtestületek elismerő nyilatkozataiban még soha se volt alkalmunk üresnek vagy épen erőltetettnek érezni az udvariasságot, sőt olyan volt a csengése mindnek, hogy a dicséret szinte tiltakozott az ellen, mintha pusztán az udvariasság munkája lenne. Török vendégeink tehát, a mikor szorgalmasan adtak kifejezést Budapest

Sétahajózás a Dunán.

Megérkezés az ujpesti hajóállomásra.

Riza Tevfik bey dr., a küldöttség vezetője.

A hatvani czukorgyárban.

TÖRÖK VENDÉGEK LÁTOGATÁSA.

megismerésén való elragadtatásuknak, se újat, se többet nem mondhattak, mint a mennyit már francziáktól, angoloktól, németektől is hallottunk. De egy különbség mégis van azok szava és az ő szavuk között. Nyugatról jött vendégeink bámulatát mindig egy — meglepetés előzi meg. A dicséretük mindig ilyenformán szól:

— Valóban bámulunk azon, hogy itt annyi megbámulni valót találunk.

A török vendégek nem forráznak le bennünket ilyen — meglepődéssel. A szavukból érezzük: ők úgy jöttek Budapestre és Magyarországba, hogy itt sok szépet, nagyot és tanulságosat fognak találni. Ők *fölfelé* jöttek és sokat vártak. Ezért megokolt, ha az ő dicséretük és elragadtatásuk kedvesebb és értékesebb nekünk amazokénál, mert a törökök dicséretének a muzsikájához nem a vállunkon veregetik a taktust.

*

Az új szabályzat. Megint itt van november eleje, a melyről Budapesten azt mondják, hogy a halottaknak kedves idő, mert virágot kapnak, de az élőknek keserves, mert házbérnegyedet vagy, a mi még gonoszabb mulatság: hurczolkodást jelent. Ez a mostani november elseje azonban nemcsak új fertályba vagy új lakásba, hanem új rendbe is visz bennünket, mert ezen a napon lép érvénybe a főváros új lakásbérleti szabályzata. Budapest polgársága, illetve az a rengeteg többség, a mely nem há-

Fesztyné Jókai Róza: Gyermekkocsi falun.

ziúr, hanem lakó, hosszú-hosszú esztendők, sőt évtizedek óta várta ezt az új statutumot, a melyet ha elolvasunk, el kell ismerni róla, hogy jó munka. Nem tökéletes és nem hiánytalan — semmiféle törvény se dicsekedhetik azzal, hogy tökéletes lenne, — de méltányos, energikus, messzetekintő, alkalmas arra, hogy a gyöngébbet az eddiginél hathatósabban megvédje és sok eddig lehetséges, sőt gyakorlatban volt visszaélést megszüntessen. És mégis egy egészen sajátságos jelenséget kell tapasztalnunk. Az éveken át sürgetett és viharosan követelt új statutumot nagy közömbösség fogadja és szkepticizmus, a mely már inkább — leszerelteség. Hogy a háziurak nem szívesen vesznek tudomást egyes intézkedéseiről, ez nagyon könnyen megérthető, de hogy ugyanezekről az intézkedésekről egy kézlegyintéssel szólnak, ha egyáltalában szólnak azok is, a kiknek a megvédésére alkottattak, ennek a megértésére — budapesti embernek kell lenni, a ki ismeri a polgártársai lelki berendezését. Ezt a lelket, a mely — ellentétekkel van bebútorozva. Senki se olyan rátarti és olyan féltékeny a *jogára*, mint mi vagyunk. A jussunkért átgázolunk tűzönvízen, megmozgatjuk érte a Gellérthegyet és elmegyünk a római pápáig. De csak a *tiszta jogért*, az *ideális jussért*; a melynek a diadala nem *haszon*, hanem — *elégtétel*. Ám mihelyt a jog — pénzt jelent, a mit jog nélkül, sőt törvény ellenére követelnek vagy szednek el tőlünk, ez a nagy energia egyszerre elenyészik. Képesek vagyunk megölni azt az embert, a ki a vasuti kocsiban a mi *lefoglalt* helyünkre ül, de ha *csak* pénzt sarczolnak tőlünk jogtalanul, ezért *röstellünk* még csak egy hangos szóval is tiltakozni. Ezért zsarnokoskodunk a kalauzzal, de engedelmes szarvszállítói vagyunk a háziúrnak, a ki egy zúgolódó szavunk nélkül szedi be rajtunk «illeték» czímén a dupláját meg a háromszorosát annak, a mit a törvényerejű szabályzat megenged. És ezért vagyunk köszönbösek a törvénynyel szemben, mert érezzük, hogy hasztalan akar megvédeni bennünket, mi nem hagyjuk magunkat megvédeni.

*

A becsület. Egy úgynevezett «bankigazgató» urat akkor csipett nyakon a rendőrség, a mikor az igazgató úr már a hátrahagyott leveleit is megírta. Azokat a leveleket, a melyeket a czímzettek a halála után olvastak volna el, mert az igazgató úr öngyilkosnak készült. Hogy miért akart a halálba rohanni: a feleségének szánt levelében ezt is megírta. Megírta, hogy megöli magát, mert az ő számára «becsület nélkül nincs élet». Ez szépen szól és bizonyára nem lenne benne semmi egészen rendkívüli, ha a ki írta, nem a börtönben ülne. De ez az ember, a ki a halálnak készülődése perczeiben azt írta, hogy becsület nélkül nem tud élni, mint kiderült, esztendők sora óta becstelenségből, csalásból, hamisításból, lopásból, sikkasztásból élt. Még pedig pompásan és vidáman élt. Mi tehát a magyarázata ennek a bántóan érdekes és torz jelenségnek? Nem kell sokáig gondolkodni és két magyarázatot is találunk. Az egyik az, a miről már volt alkalmunk máskor is szólani, hogy az élettől való bucsúzkodás és a halálnak való nekikészülődés pillanatai még nem okvetetlenül a teljes őszinteség pillanatai is. Egy hamisságban élt embernek az utolsó levele se szentírás, csak azért, mert az utolsó. Sőt még az se bizonyos, hogy utolsónak iratván, utolsónak volt-e szánva valóban? De tudunk egy másik magyarázatot is, a mely ennek az utolsó levélnek érintetlenül hagyja az őszinteségét. Ezeket a sorokat leírhatta az az igazgató úr a nélkül, hogy valami ellentétet érzett volna, teljes jóhiszeműséggel. Sőt valószínű, hogy így írta. Mert ne felejtsük el, hogy a becsület fogalma mást jelent a becsületes embernek, mást a bűnösnek. A becsületes embernek a becsület lélek, a mi benne él mint dirigáló, szabályozó, irányító, emelő vagy tiltó erő minden érzésében, cselekedetében és gondolatában. A bűnös embernek a becsület látszat, a külső tisztesség, a melylyel a gyanutlanság adózik. A becsületes ember becsülete a maga meggyőződése. A bűnös emberé: a mások illuziója. A becsület teljes birtokában érzi magát, ha ezer becstelenséget követ is el mindaddig, a míg ez ki nem derül. És úgy érzi, hogy csak akkor veszítette el a becsületét, mikor rajtakapták.

*

A szökevény. Már hónapok óta folyik Budapesten egy nagy *eltűntnek* a verejtékes kutatása, nyomozása, fürkészése. Keresik szakértők, tudósok, hatóságok minden eredmény nélkül. Azt se tudják megállapítani: szökevény lett-e, vagy pedig elrabolták, sőt legújabban kétesnek mondják sokan: volt-e egyáltalában? Nem sikkasztóról vagy kasszafúrókról van szó, nem is elrabolt gyermekről. A nagy *eltűnt*, a mit olyan keservesen és olyan sikertelenül keresnek: a budapesti vízvezeték vize. A vízművek igazgatója kétségbeesetten panaszolja, hogy háromszor annyi tűnik el a portékájából, mint a mennyinek bőven elégnek kellene lenni a közszükséglet fedezésére. A háromszor akkora lakosságú Berlin nem fogyaszt vagy pusztít annyi rengeteg vizet, mint Budapest. Igaz, hogy Berlinben aránylag is több sört isznak, mint a magyar fővárosban, de ez még nem adhatja meg a jelenség teljes, kielégítő magyarázatát. Hová lesz tehát a tengernyi vízfölösleg? Budapest bizonyára nem mintaképe a takarékos lakosságú városnak, valószínű, hogy mint sok egyébbel, a vízzel is pazarolunk (hiszen a pazarlásnak ez az egyetlen fajtája, a miért senkit se helyeznek gondnokság alá), de mindenki mégse vízpazarló. Egy rosznyelvű ember erről a kérdésről a következő nyilatkozatot tette:

— Mindnyájunknak, a kik budapesti lakosok vagyunk, azon kell lennünk, hogy ezt a kérdést ne feszegessék és ne vizsgálgassák túlságosan. Mert én élénken sejtem, hova tűnik el a rengeteg víz. Sőt találkozom is vele napjában a különböző rejtekhelyein. Találkozom vele a tejben, a borban, a tojásban, a jól megfőzött kőszénben és még a jó Isten tudja csak számon tartani mi mindenben. És épen ezért nem szeretem, hogy olyan nagyon szigorúan kutatják. Mert most legalább nyugodtak lehetünk, hogy a mivel a tejünket, borunkat megkeresztelik, becsületes, tiszta, egészséges, kitűnően megszűrt vízvezetéki víz. De micsoda vizet fognak majd erre a «hivatásra» használni, ha a vízvezetéki vizet elvonja tőle a szigorúbb és sikeresebb ellenőrzés?

Vörös Ernő: Virágárusok pihenője.

A KÖNYVES KÁLMÁN ŐSZI TÁRLATÁRÓL.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az előadás és a szinjátszás. *Hevesi* Sándor, egyedüli irónk, a ki teljesen hivatásszerűleg s tudományos apparátussal foglalkozik a dramaturgiával, most egyszerre két tanulmányai körébe vágó munkát adott ki. Az egyik: *A szinjátszás művészete*: szinművészeti kézikönyv, teljesen eredeti kisérlet arra, hogy a történelmi fejlődés alapján konstruálja meg a szinjátszás elméletét. Gyakorlati czélt tart szeme előtt s elsősorban gyakorlati tapasztalatokra van alapítva. Fölvet és a maga szempontja szerinti megoldásra juttat minden a szinpadi előadás körébe tartozó problémát, fejtegetésében mindenütt a szinművészet történetére támaszkodik. A maga szakmájában úttörő, becses munka, nagy tanulmány és beható képzettség eredménye, igen jó hasznát vehetik szinészek, a szinpaddal elméletileg foglalkozók s az egyszerű érdeklődők egyaránt. A másik könyv: *Az előadás művészete* még szélesebb körű közönséghez szól: a szóbeli előadás mesterségébe igyekszik beavatni az olvasót. Igaza van abban, hogy nálunk igen nagy bűnöket követnek el egyszerre két múzsa: a költészet és az előadás múzsája ellen a szavalók, nyilvános előadásokon és magánkörökben egyaránt modoros, lármás, értelmetlen előadásokkal. Egy verset vagy más költői művet jól előadni nem olyan egyszerű dolog, a milyennek a legtöbben tartják, nem elég hozzá a nagy hang, modoros póz, egy pár sablonszerű taglejtés: az előadott mű mély megértése, hangulatának megérzése és hű visszaadása kell hozzá, igazi elmélyedés és az előadás eszközei fölötti biztos uralkodás. Ezt akarja megalapozni könyvével *Hevesi* Sándor. Kifejti az előadás technikai szabályait, a kiejtést, a szüneteket, a hangsulylyal való bánást, a művészi előadás eszközeit, a mimikát, az akcziót, a hangot, aztán példákon, számos versen és néhány prózai és drámai darabon mutatja be, milyen a helyes, szép előadásuk. A példákon meg vannak jelölve a hangsuly és a szünet, a mivel mintegy lekottázza az illető mű helyes előadását. Mindenki, a ki szereti a költészetet, tanulsággal forgathatja a könyvet, mert a jó előadás egyszersmind jó értelmezése is a versnek, ha megtanultam jól előadni, jobban megértem szépségeit magam is s jobban megértetem másokkal.

Egy pár szál virág. Néhány csinos verséről ismerik e lapok olvasói is *Varsághi* Jánost, ki most tetszetős formájú kis kötet verssel lép a nyilvánosság elé. Egyszerű, de érzékeny lélek, melyben nem dúlnak kinző forrongások, emésztő szenvedélyek, csak gyöngéd, lágy érzések borzongatják sima felületét. Nem veti bele magát az élet árjába, inkább visszahuzódik belőle a maga épitette ábrándvilágba, hogy elfeledje a sivár, összhangtalan valóság szenvedéseit. Az olyan természeteknek, mint ő, a való élet egyértelmű a prózával s költészetet csak önmagukban, a maguk álmaiban találnak, a melyekbe ha behatol a valóság: szenvedést, diszharmóniát okoz. A dolgok természeténél fogva az ilyen lélekből fakadó költészet kissé egyszínű és csekély hangterjedelmű: alig van csak szomorú hangja s az erő, a lendület csaknem hiányzik belőle. A hatás attól függ, mennyire van az ember ezekhez a lágy érzésekhez hozzáhangolódva; a ki maga is ellágyulásra hajlandó lélek, sok élvezetet talál benne s megérzi igaz, őszinte voltát. A legmelegebb és legrokonszenvesebb ott, a hol a családi élet képeit rajzolja: itt is csak az idilli vonásokat látja meg, de érezzük, hogy megindulása csakugyan lelkéből fakad. A ref-

Vajda Zsigmond: A jó dada.

Csók István: Verandán.

Holló Simon: Tisza partja.

A KÖNYVES KÁLMÁN ŐSZI TÁRLATÁRÓL.

lexióra már nincs elég mélysége és ereje, könnyen válik hétköznapivá s a nyelvében sincs annyi lendület, hogy nagyobb felhevülések vagy mélyebbről hozott eszmék sulyát elbírja. Mindenképen rokonszenves kis könyv, nem nagy igényű, szerény, egyszerű s a költészet igazi szeretetéből táplálkozik.

A repülés irodalma. Napjaink legnagyobb aktualitása, a repülőgép, rövid idő alatt óriási irodalomnak adott életet. A külföld nagy nemzeteinek könyvpiaczán már egész könyvtárra megy azoknak a könyveknek és röpiratoknak száma — nem is számítva ide a folyóiratok és ujságok czikkeinek beláthatatlan özönét — a melyek az aviatikával, a röpülés próblemájával tudományosan, népszerűen, vagy épen szenzácziósan foglalkoznak. Számra nagyon szerény ehhez képest, de a mi viszonyainkhoz mérten mégis elegendő érdeklődésre vall a könyveknek az a sorozata, a melyek most magyar nyelven jelennek meg a repülésről. Értékre és komolyságra legjelentékenyebb köztük *Zsélyi* Aladár mérnök kis könyve, *A repülőgép-technika alapelvei*, mely fél év alatt most már második kiadását éri meg. A hozzáértő technikus számára van irva, nagy tudással és eredeti felfogással tárgyalja a repülőgéptechnikát minden oldaláról. Nem visszhangja külföldi könyveknek, hanem egészen önálló vizsgálatoknak, megfigyeléseknek és tanulmányoknak eredménye. Népszerű jellegű, a müvelt nagyközönség számára van irva *Serényi* Gusztáv és dr. *Visnya* Aladár *A levegő meghódítása* czimű könyve, a mely közérthetően, az ismert adatok és tények elég világos előadásával és ügyes csoportosításával mondja el a főbb tudnivalókat a léghajózásról, a kormányozható léghajóról, a repülőgépek fejlődéséről és mai fejlettségéről s befejezésül a jövőről elmélkedik, arról az átalakulásról, melyet a repülés problemájának megoldása az emberiség életében elő fog idézni. Szövegét egy sereg többé-kevésbbé sikerült kép tarkítja. — Még népszerűbb, azt lehetne mondani, népiesebb jellegű *Tábori* Kornél *A levegő hősei* czimű könyve, a melynek szerzője az ügyes ujságiró tollával irja meg azt, a mi a repülés problemája körül az egészen laikust érdekelheti. S hogy a fantasztikum se maradjon ki, *Godányi* Zoltántól fantasztikus regény jelent meg *Repülőgépen az északi sarkra* czimen, azok számára, a kik kedvelik a természettudományi dolgoknak a fantasztikus mesével való összekeverését.

A «Jó Pajtás». *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapjának ötödik számában *Mikszáth* Kálmán befejezi *Grózika kegyelmet kér* czimű bájos elbeszélését, *Sebők* Zsigmond folytatja Dörmögő Dömötör, a hires maczkó automobil-kalandjait s a budapesti sétákat. *Benedek* Elek folytatja regényét, mesét ir a beteg oroszlánról s verset is ir halottak napjáról. *Bihary* József kerékpár-bajnok czikket ir a kerékpározásról. Tréfás czikk a furcsa pástétomról, szerkesztői üzenetek és rejtvények teszik teljessé a szám tartalmát. A *«Jó Pajtás»*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, egész évre 10 korona.

A «Magyar Könyvtár». *Radó* Antal becses s most már igazán gazdag tartalmú vállalata, legújabb sorozatában *Kozma* Andor hét novelláját közli. Afféle fantasztikus elbeszélés mind a hét, természettudományi tényekből kiindulva a természetfölötti határait érintik, érdekfeszítő, elmés mesével kötik le az olvasó figyelmét. A sorozat másik füzete egy híres angol humoros munka: Jerrold *Douglas* házájában roppant népszerű kukli-prédikációit adja *Tuba és Tubáné* czimmel. *Benedek* Marczell ügyes átdolgozásában. — *Horatius leveleinek* gondos és hű prózai fordítását adja a harmadik füzetben *Paulovits* Károly, magyarázó jegyzetekkel.

Uj könyvek:

A szinjátszás művészete. Irta dr. *Hevesi* Sándor. Budapest. Stampfel-féle könyvkiadóhivatal (Révai testvérek). Tudományos Zsebkönyvtár 213—215. szám; ára egy korona 80 fillér.

Az előadás művészete. Irta dr. *Hevesi* Sándor. Budapest. Stampfel-féle könyvkiadóhivatal (Révai testvérek). Tudományos Zsebkönyvtár 216—218. szám; ára egy korona 80 fillér.

Egy pár szál virág. Költemények, irta *Varsághi* János, Budapest. Franklin-Társulat; ára 2 korona.

A repülőgép-technika alapelvei. Irta *Zsélyi* Aladár. Második kiadás. Budapest, ifj. Nagel Ottó bizománya.

A levegő hősei. Irta *Tábori* Kornél. Budapest; ára egy korona.

Repülőgépen az északi sarkra. Fantasztikus regény 1956-ból. Irta *Godányi* Zoltán. Az Aktuális Könyvtár kiadása; ára egy korona 50 fillér.

A «Magyar Könyvtár» uj füzetei: Csodalolgok; elbeszélések, irta *Kozma* Andor; ára 30 fillér. 2. *Tuba és Tubáné;* 12 családi jelenet, irta Jerrold *Douglas*, angolból átdolgozta *Benedek* Marczell; ára 30 fillér. 3. *Horatius levelei.* Fordította *Paulovits* Károly; ára 60 fillér.

A budapesti uj lakásbérleti szabályrendelet. Jegyzetekkel és magyarázatokkal. Budapest, Lampel-Wodianer könyvkiadó vállalata; ára 40 fillér.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Szabó Lajos koltó-katalini ref. lelkész, az 1848/49. évi szabadságharcznak vitéz bajnoka 82 éves korában Koltón. — Hlavathy Mihály negyvennyolczas honvéd Nagyszombatban. — Teplitzky Pál földbirtokos, 48-as honvéd Bártfán 82 éves korában. — Kiszely István, Árva vármegye árvaszékének helyettes-elnöke Alsókubinban. — Szellemy Géyza magyar királyi bányatanácsos, a bányászati és kohászati egyesület titkára, városi képviselő, az ágostai evangélikus egyház gondnoka, a Teleki Társaság tagja 59 éves korában Nagybányán. — Dégny Gyula, az orosházi takarékpénztár vezérigazgatója, a magyar takarékpénztárak középponti jelzálogbankjának igazgatósági tagja életének 57-dik évében Budapesten. — Csikszentmártoni dr. Bochkor Oszkár Háromszék vármegye nyug. aljegyzője, tiszteletbeli főjegyző. Háromszék törvényhatóságának tagja 46 éves korában Kolozsváron.

Özv. Rodich báróné, szül. pestyerei Theadory Agáta 69 éves korában Budapesten. — Özv. madi Kovács Jánosné, szül. hidaskürti és gányi Nagy Gizella, 58 éves korában Gyapa községben. — Özv. felső-drietomai Pettkó Jánosné, szül. Kachelmann Karola 84 éves korában Pozsonyban. — Lénárd Ernőné szül. Schillinszky Jozefa 49 éves korában Budapesten. — Kisvárdai Szokoly Gizi 22 éves korában Pápán. — Friedmann Aronné 90 éves korában Budapesten.

EGYVELEG.

* **Omahában villamosság keretébe tartozó műszerek kiállítását** élvezi a publikum. A kiállításnak egyik legmegkapóbb része az esténként ragyogó 4000 lámpa, melyet egy 10 km. távolságban felállított villamos gép táplál, a nélkül, hogy vele bárminemű drótvezetővel kapcsolatban volna. *U. L.*

Pénztárczákban, öv- és kézitáskákban, bőröndökben és minden egyéb bőrdiszmüáruczikkekben állandóan nagy raktár található Papek József bőröndös- és finom-bőrárukészitőnél, Budapest, VII., Rákóczi-ut 15/B. A czégnek saját találmányu törv. védett pénztárczái rövid idő alatt nagy népszerüségre tettek szert.

Diana sósborszesz mint háziszer kapható az egész országban. Köztudomásu, hogy bedőrzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hüsitő. Az összes fodrászüzletekben fejdőrzsölésre és borotválkozás után arczfecskendezésre az urak használják. A fájdalmakat azonnal csillapitja. Masszirozásra általánosan minden házban csakis Diana-sósborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér.

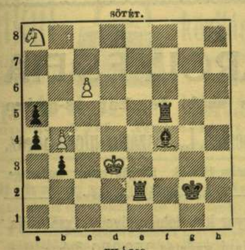
Csángó bőröndösnek a finom bőráru készitményei általánosan ismertek és kedveltek, különösen figyelemre méltók az általa most forgalomba hozott «Rekord» kézitáskák, a melynek megtekintésére a t. közönség b. figyelmét felhivjuk. Üzlete Muzeum-körut 3. szám alatt van. Lásd a czég hirdetését a jelen számunkban.

Nagyságos asszonyom! Ne vasaltasson szabadalmazott és czerszeresen bevált hamurostám nélkül, a melylyel munkát és időt takarit meg és sok veszélynek elejét veszi. Bővebbet a hirdetési részben található hirdetésemben.

A bőr, a haj, a szépség, minden a mit nem kimélnek, nem ápolnak, idővel tönkremegy. A ki nem akar idejekorán megöregedni, hozassa meg Örkény, Apostol-gyógyszertárából Budapest, József-körut 64, Depot 106 azon, kitünően bevált kozmetikai készitmények jegyzékét, a melyek használata a bőr és haj minden fogyatékosságát biztosan és gyorsan megszünteti, a szépségét a legmagasabb korig fenntartja. A jegyzéket kivánatra mindenki dijtalanul és bérmentve kapja.

SAKKJÁTÉK.

A 2665. sz. feladvány Schuster Zsigmondtól, Budapesten.

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2647. számú feladvány megfejtése Fridlitius J.-től.

Világos.	Sötét.	Világos. a.	Sötét.
1. Vc8—f8	Fd4—c3	1. ———	Kd6xc5
	(b2—a1— c3)	2. Be7—a7 †	stb.
2. Fe6—c4! stb.			

b.	c.
1. ——— Hf2—e4	1. ——— H t. sz.
2. Be7—c8 † stb.	2. Be7—f7 † stb.

d.	e.
1. ——— Fd4xf6	1. ——— Kd6—c5
2. Be7 —d7 † stb.	2. Vc8—b8 † stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A *«Budapesti Sakk-kör»* — A *«Budapesti III. ker. Sakk-kör»* — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Beer Mór. *(Budapest).* — Németh Péter *(Csongor).* — Kintzig Róbert *(Fakert.)* — Müller Nándor *(Szombathely).* — Hoffbauer Antal *(Lipótvár).* — Szabó János *(Bakony-Szentlászló).* — A *«Győri Sakk-kör».* — Székely Jenő. — Mészey József *(Győr).* — A *«Zborói Társakör».* — A *«Kalocsai Katolikus-kör»* — Veöreös Miklós *(Zircz).* — Ifj. Hubay Bertalan *(Bodzásujlak).* — A *«Dunaföldvári Egyenlőségi kör»* *(Dunaföldvár)* — Barcsa Mihály *(Biharudvari).* — Csolnoki István *(Hajdúhadház).* A *«Leibicei Gazdasági Kaszinó.»* *(Leibicz).* — Lustyik János és Szivák János *(Alberti-Irsa).* — *«Csengeri Kaszinó» (Csenger).* Király Mihály *(Zenta).* — Kunz Rezső *(Temesrékás).*

KÉPTALÁNY.

A 40-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Nem mindenkinek vet a koczka hatot.*

Szerkesztői üzenetek.

Hervadó ligetben. Az átdolgozás valamelyest segitett rajta, de jó verset a középszerűből nem tudott csinálni.

Hangok. Egy kevés hangulat, lágy és érzelmes, — nekünk jelentékenyebb dolgok kellenek.

Hivlak. Dalkorona. Routineos versek, de a routinénál többet alig birunk bennük találni.

Viszontlátás. Az ilyen szerelmi panaszkodás teljesen magánügy; nem érdekel a szerzőn kivül senkit, mert nincs érdekesen megirva.

Hű cseléd. Bizony ez nagyon gyönge kis vers, nem érdemli meg a nyomdafestéket.

Folyton csak reád gondolok. Darabosan döczögő zavaros gondolatok, a vers technikájának jóformán nyoma nélkül.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

JÓ PAJTÁS
SZERKESZTŐ: SEBŐK ZSIGMOND. FŐMUNKATÁRS: BENEDEK ELEK.
KÉPES GYERMEKLAP.
Első száma 1909 október hó elején jelent meg.
Szép ★ Tartalmas ★ Mulattató ★ Tanulságos.

A JÓ PAJTÁS munkatársai:
Benedek Elek, Mikszáth Kálmán, Molnár Ferencz, Rákosi Viktor, Sebők Zsigmond, Schöpflin Aladár, Sebestyén Károly, Szőllősi Zsigmond
s más jeles irók irnak elbeszéléseket, meséket, regényeket, czikkeket.

A JÓ PAJTÁS munkatársai:
Ábrányi Emil, Kozma Andor, Lampérth Géza, Lévay József, Lipcsey Ádám, Radó Antal
s más jeles költők irnak szebbnél-szebb verseket.

A JÓ PAJTÁS képeit jeles művészek rajzolják.

Megjelen minden vasárnap.

Az első szám rejtvényeinek megfejtői között **harmincz** jutalmat sorsolunk ki, melyek elseje **220** kor., másodika **60** kor., harmadika **24** kor. értékü.

Előfizetési ár: egész évre **10** kor., félévre **5** kor., negyedévre **2** kor. **50** fillér. Egyes szám ára **20** fillér.

Mutatványszámot :: :: kivánatra mindenkinek ingyen küld a kiadó :: :: hivatal. :: :: :: :: :: ::

A JÓ PAJTÁS KIADÓHIVATALA FRANKLIN-TÁRSULAT
Budapest, IV. Egyetem-utcza 4.
Fiókkiadóhivatal: LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (WODIANER F. ÉS FIAI) R.-T.
Budapest, VI. Andrássy-út 21.

SVAICZI SELYEM vámmentesen a házhoz!
Kérjen mintákat ujdonságainkról, feketében, fehérben és szinesben **Eolienne, Cachemire, Shantung, Duchesse, Crêpe de Chine, Côtelé, Messaline, Mousseline** 120 cm. széles, méterenként K 1.20 és feljebb. **Bársony** és **plüs** ruháknak és bluzoknak stb. egyszintén **himzett blusok** és **ruhák** batisztban, szövetben, vászonban és selyemben. Csakis szavatoltan szolid selyemszöveteket árusitunk, közvetlen a magánvevőknek bérmentve és elvámolva.
SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svájcz.)
Selyemszövet kivitel. — Királyi udv. szállító.

Mi a **Kufeke** A legkipróbáltabb s a belés külföld legelső tekintélyei, valamint sok ezer orvos által ajánlott táplálószer egészséges és bélbajos gyermekeknek és felnőtteknek. Nagy táplálóértéke van, előmozditja a csont és az izom fejlődését, szabályozza az emésztést és használata olcsó.

SARG-féle 60 **KALODONT** Fillér LEGJOBB FOG-CRÊME

A Bór- és Lithion-tartalmú
gyógyforrás
Salvator
kitünő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!
Budapest főraktár Éleskuty L. urnál.

Köhögés rekedtség és hurut ellen hasz. :: :: náljon valódi :: :: **Réthy-féle czukorkát** penetesen kivonattal. :: :: Ára 60 fillér.

Koszoru-Kiállitás!
Az eredeti **CZIGÁNY JÁNOS** :: virág-nagykereskedése, :: **FŐVÁM-TÉREN.**
mint minden évben, az idén is kizárólag a régi helyiségeiben a központi vásáresarnok átellenében állitja ki **koszoru ujdonságait** és ezuton is figyelmezteti régi t. vevőit, hogy ezége nem azonos az ujonnan létesült hasonló névvel és azzal össze nem tévesztendő!

Serravallo
KINA BORA VASSAL
Hygienikus kiállitás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősitőszer gyengélkedők, vérszegenyek és lábbadozók számára. Étvággygerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer.
Kitünő fz. 6000-nél több orvosi vélemény.
I. Serravallo, c. és kir. udvari szállító **Trieste-Barcola.**
Vásárolható a gyógyszertárakban fölliteres üvegekben K 2.60, literes üvegekben K 4.80.

Steckenpferd-Liliomtejszappan
legenyhebb szappan :: a bőr részére. ::

Hirdetések felvétetnek Blockner I. hirdetőirodájában, Bpest, IV., Sütő-u. 6.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás pastillát**
mely 10 perez alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — *Ára 1 korona 20 fillér.* — Kapható minden gyógyszertárban.
Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.** ★ ★ ★ ★ ★ ★ Orvosok által ajánlva. — Három doboznál ingyen postai szállitás.

Piros arcz, Piros orr, Piros kéz

sohasem volt divatban és minden nő és férfi igyekszik ezektől a csunya bőrbántalmaktól a szeplő és pattanással együtt megszabadulni a legrövidebb idő alatt. :: ::

8 nap teljesen elegendő, hogy vörös arcza, vörös orra, vörős keze hófehér, tiszta és finom legyen. Csakis a hires bőrápoló szerekhez:

Diana krém-, Diana szappan-

hoz kell fordulni, akkor nem lesz többé **piros orra, piros keze, piros arczbőre.**

Több mint egy millió köszönő levél igazolja a fenti körülményt.

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel **teljesen láthatatlan;** amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállitva, ki van zárva a láthatósága a kékes-sziniü arczbőrnek, amely szin olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételü pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rozsa, vagy sarga szinben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogérlákban és parfümerlákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.
(A legkisebb megrendelés is fordulopostával utánvéttel eszközöltetik.)

Nagyságos asszonyom!

Ne vasaltasson

hamurosta nélkül! Sok időfecsérléstől, tisztátlanságtól, veszélytől kiméli és óvja meg szabadalmazott és ezerszeresen bevált hamurostám! Eddig a szénvasalót lóbálással és fujtatással élesztени kellett, ami időrabló, veszélyes, fáradságos és tisztátlan kezelés volt. Mindez a hamurosta használatával megszünik, mert ez az egyszerü és nagyszerü háziesköz oly kitünő szolgálatot teljesit, hogy már az első használatnál elragadtatással beszél róla és tovább ajánlja. Kezelése könnyü, egyszerü és tiszta. Ha a vasalóban már sok hamu van, akkor tartalmát a hamurostába üriti, amelyet a tüzhely nyilása fölé helyez. Egyszerü rázással a hamu azonnal átesik a rostán és a benne maradt már kialvófélben levő szén a léghuzam által egy percz alatt felélesztve, a vasalást azonnal ujból lehetővé teszi. Ez 100%-os időmegtakaritást jelent! Ára tehát (darabja 2.80 kor. kapható minden jobb szakbavágó üzletben) hamarosan megtérül. Képes leirást ingyen és bérmentve küld Müller János Budapest, IV., Aránykéz-u. 8.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendü fajtiszta anyagra. ::

GYÜMÖLCSFACSEMETÉK

Sétányfák, diszcserjék, tülevelüek, keritésnövények, bogyógyümölcsüek stb. stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK,

(I. sima áru) európai és amerikai sima gyökeres vesszők. (Oktató diszárjegyzék kivánatra ingyen.)

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

A bőr, a haj, a szépség!

Minden, a mi ápolásban nem részesül, idővel tönkremegy. Az arcz- és kézbőr, a haj és egyáltalában a szépség csak gondos ápolás mellett lehet állandó. A ki nem akar időelőtt megvénülni, szivlelje meg az alábbi közleményeket.

MIRTUS-KRÉM arcz- és kézfinomitó, teljesen ártalmatlan, a bőrnek finomságot és bársonypuhaságot ad, frissit, üdit és már rövid használat után eltünteti minden bőrtisztátlanságot, mint szeplőt, bőrátkát (Mitesser), ráncokat, májfoltot, pattanást, ajkrepedést, pörsenést, bőrhámlást, sömört, fagyást, bőrkicserepesedést, hiniholyelveket stb. és megakadályozza az arczbőr fényesedését. — Nagy tégely ára 2 K., fél tégely 1 K.

MIRTUS-SZAPPAN teljesen ártalmatlan, a legmegbizhatóbb hatőbb bőrápoló szer, mely bársonyszerü puhaságot, üde szint ad a bőrnek. — Rendkivül tartós, takarékos a használatban és igen kellemes illatu. — Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér.

MIRTUS-KRÉM-PUDER a kéz- és arczbőr legbiztosabb és legkellemesebb védőszere, mely az izzadást is megakadályozza. — Fehér-, rózsa- és sárgaszinben kapható. — Ára dobozonként 1·— korona.

ÖRKÉNY-féle HAJSZESZ már 2—3 nap mulva megpásodást, erősiti, frissiti a fejbőrt és hajgyökereket, elősegiti a haj növését, sürüsbödését. — Ára 1 korona 60 fillér.

ÖRKÉNY-féle ARÁBIAI HAJFESTŐK fekete, barna szőke vagy aranyszőke — 3 korona.

Az összes rendelések csakis a készitőhöz intézendők és pedig igy czimezve:

APOSTOL GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VIII., József-körut 64. Depot 106.

A legjobb kozmetikai szerekről, kiváló gyógykészitményekről és valódi finom toákról szóló részletes ismertetést kivánatra mindenki ingyen és bérmentve kapja.

BLUZOK princesse RUHÁK

costum és pongyolák

FALUDI LÁSZLÓ Bpest, VI., Andrássy-út 48. Divatlap ingyen!!

Divatos kézimunkák

és hozzávaló kellékek, **függöny kongró**, 110 széles mtr. 1 kor., remek sodrottszálu kongré **futó** v. **millieux** kezdve, anyaggal 4 K.

NÁDAS

Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 11.
— Harisnya és keztyü különlegesség. —
6 pár prima flor fekete térd nőiharisnya 5 korona. Árjegyzék bérmentve.

Ha őszül a haja,

ne használjon mást, mint a

„STELLA"-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételü szer, mely a haj eredeti szinét adja vissza. Üvegje 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszertárában,
Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótatér-utcza sarkán.

Feketére fest * Hófehérre tisztit

hetenként sok 100 ruhát. naponta átlag 20.000 gallért, kézelőt.

Ruhák vegyileg tisztittatnak

HALTENBERGER ruhafestőgyárában

— KASSA. — Alapitási év: 1810.

+Soványság.+

Szép telt alakot, gyönyörü keblet 6—8 hét alatt érhetni el a törv. védett **«Busteria»** nevü arany éremmel (Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903) kitüntetett orientális erőporunk használata által. 30 forintnyi hizás biztositva. Artalmatlan. Feltélen reális, nem szédelgés. Sok elismerővelél. Doboz használati utasitással 2 márka. Postautalványon v. utánvéttel (porto külön) **Kyrleschen Institut D. Franz Steiner & Co** Berlin 57. Königgrätzerstrasse 66. Budapesten kapható Török Józsefné, Király-u. 12.

BUTOR

izléses és szolid kivitelben, teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

SÁRKÁNY I.

butoriparosnál, **Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. sz.** műhely és raktár.

A „Titania"

gyorsgőzmosógép

felülmul minden mosógépet, bármely konkurrenciához tartozzék (olyanokat is, melyek nagy lármával és piaczi reklámmal hirdettetnek);

mos hófehérre harmad annyi időben, mint szeiőt;

kiméli a fehérneműt eddig el nem ért módon;

megtakarit 75 % pénzt és időt és

OLCSO de jó.

Sok ezer áll üzemben és ugyan- :: annyi az elismerővelel. ::

Próbára is.

Titania - mángorló.

17-féle nagyságban 2—3 keményfahengerrel, minden árfokozatban 35 K-tól feljebb. Öt évi jótállás

Titania-forrófacsaró.

elsőrendü paragummi hengerrel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Magyarországi vezérügynök: **Takács Oszkár Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 49. sz.**

TITANIA- MUVEK Wels, Felső-Ausztria 20. sz.

Gyártanak különlegességek gyanánt: mosógépeket, takarmány-filleszitőket, vetőgépeket, szénagereblyéket, szegecseskendőket, különzőket, stb. Részletfizetések szivesen engedtetnek

LOHR MÁRIA

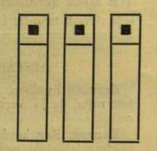
Csipke-, vegyészeti tisztitó és festészeti intézete. Gyár: VIII., Baross-utcza 85.

Fióküzletek: IV., Eskü-út 6, VI., Andrássy-út 16, VIII., József-körut 2, IX., Calvin-tér 9, V., Harmincad-utcza 3, VI., Terézkörut 30.

**** Eszlőtti KRONFUSZ. ****

DÁVID KÁROLY ÉS FIA

doboz-, papiráru- és szab. fémkapocs-gyára

Budapesten, I., Mészáros-utcza 58. sz.

Telefonszám 41—48. Sürgönyczim: Cartonage.

Gőzerőre berendezve.

A magyar kir. dohányjövedék szállitója.

:: :: Napi gyártás 150,000 doboz :: :.

Ismét Török által lettek sokan szerencsésekké!!

Az immár befejeződött **24-ik m. kir. osztálysorsjátékban** ismét szerencsénk volt **minden húzási napon** tisztelt vevőinknek főnyeremányeket kifizetni. C-upán a most lefolyt 24-ik sorsjáték Két millió koronát nyertek nálunk. — Vevőink közül ban t. vevőink kb. sokan, akik a nevük melletti számokból válaszottak, nagy nyeremányeket értek el. Sziveskedjék tehát nevét az alanti táblázatban megkeresni és a mellette levő számot nálunk mielőbb megrendelni. — **Nevek:**

Ádám	2726	Bella	94386	Győző	63782	Lehel	40766
Ábrahám	6311	Brigitta	96938	Géza	70834	Leontin	57725
Adolár	20424	Czezár	2726	Gusztáv	86591	Leó	59381
Adolf	46460	Czeczilia	6311	Györgyike	94386	Lidia	63782
Adorján	58472	Czyrill	20424	György	96938	Lipót	70834
Adelheit	63781	Cornélia	46460	Gyula	2726	Lina	86591
Adél	70528	Dániel	58472	Hedvig	6311	Lorand	94386
Agoston	72303	Dávid	63781	Henrik	20424	Ludmilla	96938
Agnes	86946	Dóra	70528	Heléna	46460	Lothár	2726
Alajos	96395	Dénes	72203	Hermann	58472	Lujza	6311
Amália	2748	Dezső	86946	Hugó	63781	Lukács	20424
Anna	6559	Domonkos	96395	Hermina	70528	Magdolna	46460
Albin	20594	Dömötör	2748	Hilda	72203	Manó	58472
Albrecht	46488	Dorottya	6559	Ilés	86946	Malvin	63781
Apollónia	59130	Edith	20594	Ilona	96395	Manfréd	70528
Aladár	65699	Ede	46488	Imre	2748	Margit	72203
Albert	67846	Elek	59130	Ilka	6559	Marczell	86946
Antónia	86921	Eleonóra	65699	István	20594	Mariska	96395
Aranka	89342	Elemér	67846	Irén	46488	Márkus	2748
Augusztin	98368	Emma	86921	Izidor	59130	Mária	6559
Alfréd	3626	Elias	89342	Irma	65699	Márton	20594
Akos	12197	Ernesztin	98368	Jakab	67846	Mártha	46488
Ambrus	21014	Emánuel	3626	Janka	86921	Máté	59130
Andor	56555	Éva	12197	János	89342	Matild	65699
András	59154	Ervin	21014	Johanna	98368	Menyhért	67846
Antal	63796	Evelin	56555	József	3628	Melánia	86921
Armin	69412	Emil	59154	Jolán	12197	Miklós	89342
Arnold	86945	Erzsébet	63786	Julcsa	21014	Miksa	98368
Árpád	93197	Endre	69412	Kelemen	56555	Milán	3626
Arthur	100526	Eszter	86945	Karolin	59154	Mór	12197
Aurél	4043	Etel	93197	Konrád	63796	Nathália	21014
Attila	12313	Ernő	100526	Katinka	69412	Nándor	56555
Balázs	29636	Flóra	4043	Kálmán	86945	Nelli	59154
Bálint	57080	Fábián	12312	Katalin	93197	Napoleon	63796
Balduzár	59212	Farkas	29636	Károly	100526	Netti	69412
Berta	67281	Francziska	57080	Julcsa	4043	Orbán	86945
Béla	72193	Félix	59212	Kornél	12313	Olga	93197
Benedek	89340	Frida	67281	Kristóf	29636	Oszkár	100526
Bernát	94154	Ferdinand	72193	Kristóf	57080	Ottilla	4043
Bertalan	103797	Ferencz	89340	Kornélia	59212	Otto	12312
Blanka	4068	Frigyes	94154	Krisztina	67281	Ödön	29636
Borbála	17674	Fülöp	103797	Lajos	72193	Paula	57080
Boriska	40766	Gábor	4068	Laura	89340	Pál	59212
Bódog	57725	Gertrud	17674	László	94154	Pepi	67281
Bogdán	59381	Gáspár	40766	Lenke	103797	Péter	72193
Boldizsár	63782	Gedeon	57725	Lázár	4086	Piroska	89340
Brunó	70834	Gizella	59381	Leonia	17674	Pista	94154
Betti	86591						

Rachel	103797		
Richard	4068		
Rebeka	17674		
Rafael	40766		
Regina	57725		
Rezső	59381		
Rózsika	63782		
Róbert	70834		
Rozália	86591		
Rudolf	94386		
Sári	96938		
Salamon	2726		
Sarolta	6311		
Samu	20424		
Szeréna	46460		
Sándor	58472		
Szerafin	63781		
Simon	70528		
Szigfried	72203		
Szidónia	86946		
Szaniszló	96395		
Teréz	2748		
Teofil	6559		
Tekla	20594		
Titus	46489		
Teodora	59130		
Tamás	65699		
Tercsi	67846		
Tibor	86921		
Tinka	89342		
Tivadar	98368		
Terus	3626		
Valéria	52197		
Vezul	21014		
Veronika	56555		
Venczel	59154		
Viktória	63796		
Virgil	69412		
Vilma	86945		
Vendel	93197		
Vilhelmine	10052		
Viktor	4043		
Vilmos	12313		
Vincze	29636		
Zsófia	57080		
Zoltán	59212		
Zsigmond	67281		
Zsuzsanna	72193		

Kérjük fenti számokat gyorsan megrendelni, hogy azok el ne kéljenek!

Húzás már november hó 18. és 20-án.

Az I. oszt. sorsjegyek ára: Egész sorsj. 12 K, fél sorsj. 6 K, negyed sorsj. 3 K, nyolczad sorsj. 1.50 K.

Az eredeti sorsjegyek utánvéttel, vagy az összeg előzetes beküldése mellett rendelhetők meg. ::

TÖRÖK A. és TÁRSA BANKHÁZ R.-T. Legn. osztálysorsj. ügylet **Budapest, Szervita-tér 3c.**

Fiókok: VI., Teréz-körút 46. sz., a nyugoti pályaudvar közelében. Telefon 24—27. V., Váczi-körút 4., a Deák-tér közelében. Tel. 11-58. Táviratcim «Török» Bpest.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön R.-T.

Irodái VI., Andrássy-út 5. (saját házában).

Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elfogad betéteket, leszámitol váltókat és előleget nyujt értékpapirokra. M. kir. szabadoszt.-sorsjáték főelárusitó helye: VI. ker., Andrássy-ut 5. Kézikalog-üzletei: IV. ker., Károly-körut 18., IV., Ferenczlek-tere 4. sz. (Irányi-utcza sarok), VII., Király-utcza 57., VIII., József-körut 2., VIII., Üllői-ut 8. sz.

Kérjen mindenütt Attila - cipőt!

MARGIT GYÓGYFORRÁS

Beregmegye.

gyomor, belek, hágyhólyag s különösen a **légzőszervek hurutos** bántalmainál **igen jó hatású** még ∴ akkor is, ha **vérzések esete** forog fenn. ∴ ∴

Megrendelhető: **ÉDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

Minden pesti nő könnyelmü

ha meg nem tekinti

Vajda Dezső női divat üzletét **Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 9.**

Dús és izléses választék csipkék, gombok, paszományok és rövidárukból. Minden darab müvészi kivitelü s a mellett olcsó.

Vajda Dezső női divat áruháza Bpest, IV., Koronaherczeg-u. 9.

Ridikül

a legnagyobb választékban kapható

Divatos női **kézitáskák**

kizárólag jobb minőségben

Papek József

Budapest, VIII., Rákóczi-út 15.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Valódi harczi kanárimadarak,

kitünően és szorgalmasan éneklő hímek darabja 8, 10, 12, 15, 18, 20 és 25 korona. Tenyésztőstények darabja 3 és 4 korona. Élő megérkezésért szavatolok! A legmesszebbmenő garanczián! Minden 15 koronán felüli megrendeléshez egy tenyésztőstény ingyen mellékeltetik annak, ki ezen lapra hivatkozik. Kimeritő tenyésztési és kezelési utasitás, valamint árjegyzék kanárikról, papagályokról és egyéb tengerentuli madarakról 20 fillér levélbélyeg ellenében küldetik. A madarak, miután a csomagolás a legczélszerübben eszközöltetik, a legnagyobb hidegben is szállithatók.

NEUMAYR PÁL Zalaegerszegen.

OLCSÓ CIPŐK

Kaphatók

Elegáns férfi viksz czipő korona 8.—
Elegáns férfi box czipő korona 10.—
Női erős vix kor. 6.50
Erdélyi darócz csizmák korona 12.—

FOHN ÁBRAHÁMNÁL
Budapest, VII., Király-utcza 9. sz.

:: Kizárólag eredeti, legjobbaknak elismert ::

„Iró angyal" gramofon

gépek és lemezek.

SCHMID NŐVÉREK-nél
Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz. (Királyl. bérpalota.)

Választékküldemények, kedvező lemezcsere fölvétel. Ar- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

SZŐLŐOLTVANY,

szőlővesszőről és borról nagy ingyen és bérmentve küldöm meg **képes árjegyzékemet** a ki **ozimét tudatja.** Ezen könyvet még az is kérje, a ki rendelni **nem akar,** mert ebből **megtanulhatja a szőlőtelepitést** s e mellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokról és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhirü **Delaware-ból** állandóan több millió készlet eladó, oleső ár mellett. Több ezer **elismerőlevél,** közte több herczegi és grófi uradalomtól. Czim: **SZUCS SANDOR FIA** szőlőtelepe **Bihardiószeg.**

Nincs kopaszság. :: ::
Nincs hajhullás. :: ::
Nincs korpaképződés.

A feltaláló kisleánya.

«Ella» haj- és szakállnövesztő pomádém rövid használata után. Szigorusan megbizható Hatása meglepő. Öregés fiatal, urak és hölgyek hajuknak, szakállunknak és szemöldökünknek ápolására és növesztésére csakis **Ella pomádét** használjanak. Ártalmatlanságáért szavatolás. A korai megőszülésről megóv; a hajnak gyönyörü fényt és teltséget ad. Számtalan elismerőirat minden világrészből. **Kitüntetve: Páris 1909 diszoklevéllel, aranyéremmel és diszkeresztttel.**

Kapható: **Mitzky Kamilla** urnőnél, **Marburg a/D.** Grethestrasse 2/d. Budapesten: Török J.-nél Király-utcza és Kartschmaroff A. drogériájában Rákóczi-ut 50. Szétküldés csakis utánvéttel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében; árak: 1 tégely 2 kor. és 3 kor. 50 fill., 3 tégely 5 kor. és 8 kor. 50 fill.

A jelenkor legkiválóbb bőrfinomitó találmánya a növényekből készült kristályszerü masszá, a

KRISTALIN

A bőr felületét nem oxidálja és nem sárgitja, mint a sziros szappanok. Ellenben fehériti, üdévé és bársonyszinüvé változtatja. Kapható minden drogériában. Próbatégely 50 f. n. üvegdobozszappan 1, puder 1 K. Főraktár. Bp. Baross-utcza 91.

UJDONSÁG!!

PAPEK-féle törv. védett

pénztárcza

erős zergebőrből. Előnyei: egy drb bőrből készitve, minden pénznem külön van, lapos és nem merev. — Urak részére 11 cm. hosszu, 7½ cm. széles 3 korona, hölgyek részére 11 cm. hosszu, 6½ cm. széles 3 K. Vidékre 2 darab megrendelésnél portómentes küldés.

PAPEK JÓZSEF bőrönd5s és finom bőráru készitő
Budapest, VIII., Rákóczi-út 15/B. — Arjegyzék bérm.

HOMOK — ARANY

A legjobb és legolcsóbb épitőanyag a

homokból czementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, járda és padlólap stb. dr. Gaspary rendsz. szerint előállitva. **Dr. Gaspary Kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban.** A 228. számu ismertetési brosúra ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven. **Leipziger Cementindustrie. Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett** (Németország).

:: Női angol ::

Felöltők, Costümök, Blousok és Pongyolák

legjutányosabb árakban kaphatók

REICH HENRIK BUDAPEST, IV., EGYETEM-U. 9.

EGYEDÜL LEGJOBB = A KÁLMÁN FÉLE SZAB.

„BIBORPAPRIKA"

MINDEN FÜSZER ÉS SEMEGE-ÜZLETBEN KAPHATÓ!

CSAK EREDETI GYÁRFOLYÁS TESSÉK ELFOGADNI

KÉSZITI **KÁLMÁN JÓZSEF**
SZEGED DUGONICS-TÉR 11

Rozsnyay Mátyás ételen chininből.

chininezukorkája

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fiumei vándorgyülésén 40 arany pályadijjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserü!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserü chinint bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapiron **Rozsnyay Mátyás** névaláirása olvasható. 11266

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerotára

Arad, Szabadság-tér.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
Budapest, IV., Károly-körut 26., I. emelet

FOGAK

és teljes fogsorok szájpadlás nélk.

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemü kaucsuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. **A gyökerek eltávolitása fölösleges. Tartós porczelán- és arany-tömések. Foghuzás** teljes érzéstelenitéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégittetnek, **megvárhatják.** — Mérsékelt árak.

Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI
néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Lift.)

Mig eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustanez), a sápkór, a női arczot elételenitő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély étkü idegen vizekre voltunk utalva, addig ujabban

a PARÁDI ARSEN vizben vastartalommal

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsenvas vizet (Roncegno Levico) hatásosabb, **könnyebben emészthető** a manapság már, minthogy legelőkélőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicséri hatását, **hazánkban csakis** kizárólagos kezelésnek örvend.

Egy postaláda (7 palaczk) parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaállomásaira 6 korona 50 fillérér bérmentesen szállit a

Főraktár: ÉDESKUTY L. cs. és kir. udv. szállító, BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógytárban és meghitható füszerkereskedésben.

ROZSATEJ
kitünő teint-ápolószer 2 K
fiatalos üdeséget kölcsönöz a bőrnek. balzsamszappan hozzá 60 f.

OSAN kitünő fogápoló száj-víz K 1.76, fogpor 88 f.

TANNINGENE legjobb hajfestő szer 5 K
Hetekig megmarad és nem engedi festékét. Sötétszőkére, barnára és feketére

ANTON J. CERNY, Wien, levélczim
XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat I. Maximilianstr. 9,
Raktár: gyógyszertárakban, parfümeriákban stb.

Páratlan és csodás hatásu arczszépitő és finomitó a Földes-féle
Margit-crême
főuri körökben használt készitmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-pouder 1 K 20 f. három szinben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készitményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitünő hatásáért felelősséget vállal
a készitő
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

«REKORD» kézitáska

Legújabb minta. Erős zerge-, angol saffián- vagy kecske-bőrből **minden szinben** 18 cm magas, 21 cm széles, selyem béléssel, belül toilettel **11 koronáért** kapható a készitőnél
CSÁNGÓ bőrdiszmüves, Bpest, Muzeum-körút 3.
Pénz-, szivar- és bankó-tárczák nagy választékban. Vidékre a pénz előleges beküldése mellett portómentes.

BUTOR készpénzért és részletre.
3 szoba teljes berendezés 360 frt, mely áll: 1 háló, ebédlő és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerübb kiviteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fill. bélyegekben.
NAGY IMRE lakberendezési vállalata,
Budapest, Váczi-körut 9. sz. (Szerecsen-u. sarok.)

A Budai Szt.-Lukácsfürdő
Nagyszallodájában és Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponként 10 K-tól feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. **Kénes iszap- :: fürdők** és **iszapborogatások.** ::

FIATAL ÉS SZÉP MARADOK

mert én a «Zaza» D.G.M. III. 389 párisi szépitőapparátust **arcz, karok** és **kebel** szépitésére használom. A párisi szépitőapparátus «ZAZA» automatikusan működik, kiszivja a bőr és vérből a tisztátalanságot, atmosphera nyomás által. Néhány perczenyi használat után a beesett arcz, sovány karok és keblek telt idomokká válnak s üde színüek lesznek. Ránczok, valamint szürkebőr rövid időn belül teljesen eltünnek, mitessert azonnal eltüntet. Biztos eredmeny. Elismerések a legmagasabb körökből. Ára használati utasitással K 3·50 (utánvéttel 50 fillérrel több). Szépitőkazetta «Zaza», mely 1 tégely kitünő arczkrémet, 1 doboz poudret és 1 darab finom toilettszappant tartalmaz, — mely egy toilettasztalról se hiányozzék — 5 koronáért szállitok utánvéttel.
R. Hoffmann, Wien, VII., Lindengasse No. 2. B S.

ARCZ-MASSAGE FÖLÖSLEGES!
ORIZOL
:: vagy Rizsvaj törv. védve. ::
Az éretlen rizs TEJNEMŰ nedvéből készitett csodás és :: gyorshatásu arcz-szépitő. ::
Teljesen kisimitja a ránczokat! Egy adag ára 3 K 50 f. Egy drb szappan ára 1 K 50 f.
Főraktár Magyarország részére:
Bpest: Török gyógytár Király-u.
Kolozsvárt: Dr. Biró gyógytára.
ORIZOL ORIZOL

BŐRSZÉKIPAR
Kendi Antal Bpest, IV. Károly-u. 2.
Angol bőrbutor készitése, festése és renoválása saját műhelyemben.

Ebédlő-székek, iroda-fotelok valódi bőrrel.
Ulőbutor állványok kárpitozása.
Székátalakitások.

Lancaster fegyverek

K 26.-tól. **Flobert fegyverek** K 8.50. **Pisztolyok** K 2.—. **Revolverek** K 5.-tól. Kis magyar árjegyzék ingyen és bérmentve, nagy árjegyzék 20 f. bélyeg beküldése mellett.
DUŠEK FERENCZ fegyvergyára gőzüzemmel **Opočno 14.** Staatsbahn :: mellett Csehország. ::

Állatkedvelőknek

ajánljuk **Diana-telepünk** megtekintését, hol mindenfajta **fajebek, fajmacskák és fajnyulak,** különböző exotikus állatok, **madarak, diszszárnyasok, fajbaromfiak, fajgalambok** stb. kaphatók. Kivánatra kimeritő árjegyzékünket dijmentesen küldjük.
DIANA TELEP
vezetősége
Posta: Tar, vasut: Pásztó (Hevesmegye).

A 16-os Browning **serétes automata ismétlő fegyver** megjelent és belőtt példányok gyári áron legjobban nálam szerezhetők be.
Vadászfegyverek
legjobb gyártmányok u. m.:
Nowotny I Prága, Holland & Holland, Purdey Scot stb.

Sport és utazási cikkek
rendkivül **nagy választékban,** a megszokott szolid árak mellett, :: legjobban beszerezhetők ::
HUZELLA M. czégnél Budapest, IV., Váczi-utcza 28. Legujabb árjegyzék ingyen és bérmentve.

Értesitès.

A polai cs. és kir. haditengerészeti élelmezési hivatal a következő élelmezési czikkeket kereskedelmi szokásoknak megfelelően oly minőségi és egyéb feltételek mellett óhajt vásárolni, a mint azok az ezen vételhez kiállitott «Usancenhefte für die ausserhalb der Börse zu effectierenden Käufe des Marineproviantamtes nach kaufmännischer Usance» czimü füzetekben megállapittatik, és pedig:

Kávé: 30,000 kg., czukor 60,000 kg., buzaliszt 1.000,000 kg., rozsliszt 450,000 kg., kömény 6.000 kg., rizs 150,000 kg., hámozatlan borsó 50,000 kg., hámozott borsó 25,000 kg., bab 20,000 kg., tészta 140,000 kg., hagyma 9,000 kg., bors 1,000 kg., disznózsir 35,000 kg., burgonya 120,000 kg., eczet 4,000 liter és bor 900,000 liter.

Az 1 koronás okmánybélyeggel ellátandó eladási ajánlatok **mielőbb,** legkésőbb azonban 1909. évi november hó 30-ig nyujtandók be a cs. és kir. haditengerészeti hivatalban Polában. A közelebbi feltételek, a melyeknek ismeretére minden ajánlattevőnek okvetlen szüksége van, az összes kereskedelmi- és iparkamaráknál felfekvő «Megjegyzések» ehhez az értesitéshez czimü nyomtatványban, valamint «Usancenhefte» cz. füzetben megtekinthetők, avagy az előbbi nyomtatvány dijmentesen, az utóbbi füzet pedig 20 f. ellenében az élelmezési hivatalból meghozatható.

Pola, 1909 október 31. *Cs. és kir. haditengerészeti élelmezési hivatal.*

Telt kebel elérésére.

Szép keblet szerezni, ma már nem képez titkot a hölgyvilág előtt, a mióta a **«Pilules Orientales»**(keleti labdacsok) csodálatos hatása ismeretes. Ezek a piluláknak valóban azon tulajdonsággal birnak, hogy a keblet kifejlesztik, megszilárditják és ujjáalakitják, ép ugy a nyak és vállcsontok üregeit megszüntetik az által, hogy a kebelnek kecses teltséget kölcsönöznek a nélkül, hogy a derekat kibővitenék. A **keleti piluláknak** főleg keleti növénykivonatokból készülnek s az ártalmas arzéntől teljesen mentesek. Hatását nem szabad hasonló czélú más külső vagy belső használatra szoruló szerrel összetéveszteni. Egy több mint 20 évi eredmeny a **Pilules Orientales** hirnevét megerősitette annyira, hogy úgy a fiatal leánynak, mint az asszonynak az egyedüli eszköze arra, hogy telt s szilárd kebelre tegyen szert. Könnyü és diskrét kezelés, tartós eredmény már 2 havi használat után. Egy üvegecske használati utasitással 6.45 kor., utánvéttel 6.75 kor. Főraktár Budapesten Török József VI., Király-utcza 12. Prágában Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték **(XXV. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusitóknak árusitás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása **1909 november hó 18.** és **20-án** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság,** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusitóinál kaphatók.

Budapest, 1909. évi október hó 24-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lukács. *Hazay.*

Franklin-Társulat nyomdája. Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. szám.

45. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4. Egyes szám ára 40 fillér. *Előfizetési feltételek:* Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A HUSZONÖTÉVES KELETI PÁLYAUDVAR.

a Biasini gyorskocsija volt a legjobb úti alkalmatosság, mely több-kevesebb viszontagság után még Kolozsvárig is eljuttatta a bátor utasokat. Igaz, hogy «minden harmadik fordulónál legalább egyszer feldült, de az utasait — leszámitva egy kis nyelvbeharapást, kék foltokat, mi egymást — nevezetesebb baj soh'se érte». Legalább így zengi a dicséretét teljes komolysággal egy akkori ujság, kikelvén a vasút ellen abból az alkalomból, hogy 1847 május havában a pest-váczi vonalon két mozdony összeütközött. «Hiába, mi mindig megmondtuk: nem kell szeleskedni, lassan járj, tovább érsz.» Egy füst alatt aztán végez minden idők vasútjával és megjósolja, hogy a sinszálak mihamarább el fognak pusztulni a föld szinéről.

De hát mégsem pusztultak el. Sőt az a lázas munkásság, melylyel a vasút fejlesztését hazánk legjobbjai siettették, bizonyitja, hogy e nagyok teljes tudatában voltak annak a mérhetetlen fontosságnak, melylyel a vasút az ország kulturájának és gazdagságának emelésére bir.

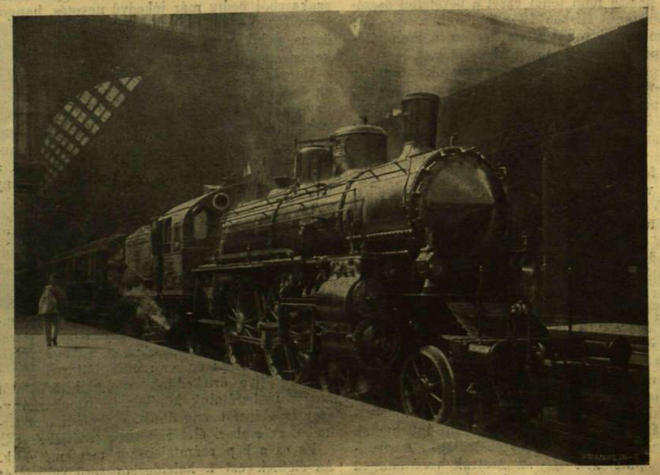
KÉPEK A VASÚTRÓL.

«MAGYAR KURIR» 1825-ben következőképen emlékezik meg az első vasuti mozdonyról: «Valami Stephenson nevü anglius oly masinát fundált ki, melyet füsttel és forró vízzel hajtanak. Higyje a ki akarja.»

Azóta nyolczvan esztendő telt el és szegény jó Kulcsár István, ha ma felébredne, csodálkozva látná, hogy a furfangos anglius bolond találmánya alaposan megmételyézte a mi hazánkat is. Fatalpakra erősitett sinszálakon hatalmas gőzparipák szántják végig szédületes sebességgel az országot és naponként annyi embert szállitanak messze földre, a mennyi azelőtt évszámra se merészelt volna kibújni a falujából.

Mi, a kik már a 4—5 órát is sokaljuk az olyan utazástól, a melyikre apáink tán jó öt napot szántak, el se tudjuk képzelni, hogy volt idő, a mikor nem gyorsvonat röpitette az utasokat a világ egyik végéről a másikra. Pedig hát nem is olyan rég ideje, hogy igy van.

Hazánkban 1846-ban, tehát hatvanhárom esztendeje, nyilt még az első magyar gőzvasút, mely Pestről Váczra vezetett. Azelőtt

INDUL A NAGY GÉP.

KÉPEK A KELETI PÁLYAUDVARRÓL. — Balogh Rudolf felvételei.